

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze
z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Lahko vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 12 Din. za pol leta.
Za inozemstvo 26 Din. za pol leta.
Posamezne številke se prodajajo po 1 Din.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Zbor zaupnikov SLS.

VABILO

na zbor zaupnikov Slov. ljudske stranke,
ki se bo vršil

dne 5. novembra 1923

ob pol 11. uri dopoldne v dvorani hotela
«Uniona» v Ljubljani s sledečim dnevnim
redom:

1. Politika SLS — poročata dr. Korošec in dr. Brejč.
2. Organizacija SLS — poročata dr. Kulovec.
3. Resolucije — predložene po vodstvu SLS.
4. Volitev načelnika SLS in prvega podnačelnika.

V nedeljo, dne 4. novembra ob 4. uri
popoldne bo v dvorani Akademskega doma
poleg hotela «Uniona», Miklošičeva cesta 5)
v Ljubljani zborovanje delegatov političnih
organizacij SLS. O točkah, ki bodo predmet
razpravljanja, bodo referirali dr. Korošec,
Sušnik, dr. Kulovec, Vesenjaki in tajnik
Krajnc.

Za načelstvo SLS:

dr. A. Korošec, t. č. načelnik.

Vabilo

na občni zbor »Jugoslovanske Kmetijske
zveze«,

ki se bo vršil dne 5. novembra ob 3. popoldne
(na dan zborovanja zaupnikov SLS) v
veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani
z dnevnim redom:

1. Načelnikovo poročilo.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Volitev načelstva.
4. Zadrugištvo (dr. Basaj).
5. Slučajnosti.

Ivan Brodar l. r., t. č. načelnik.

Pranje je težko
delo; olajšaj si
ga in uporabljaj
milo z znamko:

GAZELA

Veliki lažnik Pucelj.

So stvari, ki so nekaterim zelo neljube, zato jih hočejo z zavijanjem in z lažmi s sveta spraviti. Taka neljuba stvar je za slovenske liberalce in Puceljeve samostojneže vprašanje centralizma. *Centralizem je šiba slovenskega naroda.* Oni, ki so imeli pri vpeljavi te nesreče svoje roke vmes, so napravili nad slovenskim narodom eno največjih hudodelstev, kar jih je moral v svoji zgodovini slovenski narod pretrpeti. Slovenski narod je tudi one, ki so mu to nesrečo naprtili, tako silovito obsodil, kakor more obsojati le narod, ki se v celem obsegu zaveda svoje nesreče. 18. marca je samostojneže in liberalce vrgel iz svoje srede in jih izločil iz svojega občestva. Ti izvržki slovenskega ljudstva so se polagoma začeli zavedati svojega hudodelstva in spoznavati, zakaj jih je narod tako silovito obsodil. Pričeli so premišljevat, kako bi slovenski narod zopet preslepili in veliko krivdo s sebe zvalili.

Kako to poskušajo? Nesramni so postali in lažejo, da so drugi krivi centralizma. Drugi krivi? Kdo pa? Na celem svetu morajo seveda vsega biti krivi klerikalci. In tako hočejo tudi sedaj to, kar je črno, napraviti belo, in kar je belo, črno. To veliko umetnost prisvaja sebi srbski zemljeva radnik gospodin Pucelj, ki zna med vsemi slovenskimi otroci najbolj lagati in pa njegovo glasilo Kmetijski list.

Zgodovinska dejstva.

So zgodovinske stvari, ki jih z lažmi včasih ljudje tako pokrijejo, da za trenutek zatemne in da jih je treba zopet skopati na dan, da jih ljudje v njihovi pravi resničnosti vidijo. Tako moramo tudi mi našemu ljudstvu zgodovinska dejstva večkrat pokazati v vsej njihovi resničnosti in vsej njihovi svetlobi, da jih ne bo niti za trenutek mogla zasenčiti lažnivost in predrznost slovenskih liberalcev in samostojnežev.

Kaj je torej zgodovinska resnica? V Ženevi v Švici se je dogovoril svoj čas dr. Korošec s srbskim ministrskim predsednikom Pašičem, da bo nova država urejena na avtonomistični podlagi. Regent Aleksander je dal 1. decembra leta 1918 v svojem manifestu slovesno izjavo, da bodo avtonomije v tej državi obstale. Nadalje je

v tem slovesnem proglasu izrecno zatrdilo, da bo končno veljavno o tem odločala ustavotvorna skupščina, kateri bi moralo biti vodilo pri njenem sklepanju slovesna kraljeva beseda. O ureditvi držav sklepajo ustavotvorne skupščine in oni poslanci, ki so v ustavotvorno skupščino izvoljeni. Kar ti sklenejo z večino glasov, to velja. To je bilo na vsem svetu tako in bo ostalo na celem svetu tako.

Samostojneži glasovali za centralizem.

Slovenska ljudska stranka je od začetka stala na tem stališču, da moramo mi in tudi drugi dobiti avtonomije. Srbi so pa kmalu po zedinjenju začeli kazati rozičke. Pokazalo se je, da bodo skušali upeljati centralizem, če se jim bo posrečilo, da dobe za te svoje namere večino. Oni so vedeli, da bodo s centralizmom dobili vso moč v roke in gospodarsko ter politično tlačili in izmzgavali vse druge. Slovenska ljudska stranka je ves ta čas povdarjala, da ona brezpogojno stoji na avtonomističnem temelju in da ne bo od tega nikdar odnehala. Njeni zastopniki so na navedih, v vladi in časopisju vsikdar to misel z vso silo zastopali. In ko je prišel odločilni trenutek, ki je imel odločiti o tem, kako bo urejena naša država, ko so prišle volitve v ustavotvorno skupščino, takrat je nasto-

Pozor!

Preselitev!

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

»Vzajemni posojilnici«

v Ljubljani — r. z. s. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na MIKLOŠIČEVI cesti poleg hotela «UNION». — Hranilne vloge se obrestujejo

po 6 0/0

brez odbitka rentnega in invalidskega davka. — Vloge v tekočem računu se obrestujejo

po 5 1/2 0/0, vez. tudi po 6 1/2 0/0

in višje po dogovoru. — VARNOST za hranilne vloge je ZELO DOBRA, ker poseduje Vzajemna posojilnica večino delnic stavbne delniške družbe hotela «Union» v Ljubljani. — Vrhubeta je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tuji in inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

pila Slovenska ljudska stranka pred vsem slovenskim narodom in mu v svojem volivnem proglasu in na neštevilnih shodih dopovedovala, da je zanj prišel odločilni trenutek, da si ohrani svojo avtonomijo. Jasno in brezobzirno je povedala, da bodo od slovenskega ljudstva izvoljeni poslanci odločevali in odločili o avtonomiji Slovenije. Kaj smo doživeli? Večina slovenskega naroda ni poslušala prepričevalnih besed Slovenske ljudske stranke. Slovensko ljudstvo ni poverilo večine Slovenski ljudski stranki. Med drugimi je poslalo v ustavotvorno skupščino 9 samostojnežev in tri liberalce. Teh 12 slovenski izdajice se je udinjalo srbskemu centralizmu in je glasovalo za to zaslužjevanje Slovencev. In kateri so bili ti poslanci? Bili so sledeči: deset samostojnežev z gospodinim Puceljem na čelu in trije liberalci z dr. Žerjavom na čelu.

Kdo je prinesel Slovincem centralizem, ki dela nas vse politično in gospodarsko manj vredne?

Dala nam ga je ustavotvorna skupščina, ki je imela o tem, ali bodi država centralistično ali avtonomistično urejena, končno veljavno odločati. Še enkrat: Kdo je za to ustavo glasoval? Slovenski samostojneži in slovenski liberalci. Kdo je torej skriv centralizma? Vprašanje je tako jasno, da ga ne bo mogla nikdar nobena laž in nikdar nobeno zavijanje zabrisati. To so suha dejstva.

Še eno: kdo je z vso silo in vsem ognjem pobijal centralizem in zagovarjal zakonodajno avtonomijo v ustavotvorni skupščini? To so bili pred vsem poslanci Slovenske ljudske stranke, združeni s poslanci Hrvatske ljudske stranke. Tudi to je dejstvo, ki bo ostalo z zlatimi črkami zapisano v zgodovini Slovenstva in ga tudi nikdar nobena laž ne bo mogla s sveta spraviti.

Kar se sedaj godi, so samo posledice centralizma. Naj se samostojneži še tako lažejo: V ustavotvorni skupščini so prodali Slovenstvo in ga gospodarsko in politično izročili na milost in nemilost velesrbstvu v zgodovini Slovenstva in ga tudi nikdar nobena laž ne bo mogla s sveta spraviti.

Kar se sedaj godi, so samo posledice centralizma. Naj se samostojneži še tako lažejo: V ustavotvorni skupščini so prodali Slovenstvo in ga gospodarsko in politično izročili na milost in nemilost velesrbstvu v zgodovini Slovenstva in ga tudi nikdar nobena laž ne bo mogla s sveta spraviti.

Ne odnehamo.

Kar so poslanci SLS v ustavotvorni skupščini začeli, to nadaljujejo sedaj v novi skupščini. Ljudstvo jim je poverilo nalogo, da bojujejo boj za avtonomijo. Prepustilo jim je prosto pot, kako ta boj dobojujejo. Poslanci SLS se niso od poverjene jim naloge nikdar niti za las oddaljili. Nikdar niso govorili in tudi ne zatrjevali, da bodo ta boj v par tednih dobojevali. Oznajevali so pa našemu ljudstvu trdno vero, da se bo ta boj prej ali slej zmagonosno končal. Če bo ljudstvo složno, vztrajno in samozavestno, bodo dnevi trpljenja skrajšani. Slovenska ljudska stranka v tem boju ne bo odnehala nikdar. Kdor vidi v avtonomiji našo rešitev, si bo samozavestno sledila. Oni Slovenci pa, ki očajo slediti političnim varalcam,

ki so glasovali za centralizem in se sedaj tega svojega dejanja boje, pa le naj grodo za njimi, bodo še enkrat tepeni.

Ali se izplača varčevati?

>Zdi se, da je prišel tisti čas, ko bodo varčevalci zopet nagrajeni za varčevanje, kakor so bili po krivici tepeni prej, ko je denar padal. In zdi se, da je že prišel čas kazni za one, ki so nepremišljeno denar zapravljali in ki so mislili, da so napravili dobro delo in pametno gospodarili, ako so denar čimpreje raztrosili. Tako čitamo v edinem slovenskem zadružnem listu >Narodni Gospodar< in sicer v oktobrovi številki.

Proti tiskanju novih bankovcev.

Kdor zasleduje gibanje našega denarja tekom zadnjega leta, ta bo rad pritrtil, da so gornje besede resnične. Finančni minister Stojadinović namreč že eno leto v denarnem gospodarstvu izvaja takozvano politiko deflacije. To se pravi, da se minister protivi zahtevam in poskusom gotovih krogov, ki hočejo, naj Narodna banka pusti več denarja v promet in da hoče to nezmereno naraščanje papirnatega denarja nekoliko pristržiti. Kdor hoče odkrito govoriti, ta bo priznal, da je pri našem denarju kakor tudi pri denarju vseh drugih držav za njegovo vrednost v prvi vrsti merodajna množina bankovcev, k iso v prometu. In v prejšnjih letih smo jasno videli, da se je država neprestano pri Narodni banki strašno zadolževala in je Narodna banka radi tega neprestano zviševala število bankovcev, da je naraščalo kakor lavina. Kakor je naraščalo število bankovcev, tako je padala vrednost denarja.

Že pred enim letom se je postavil tej lavini nasproti finančni minister Stojadinović in zahteval, da naj država svoje potrebe krije iz svojih dohodkov, ne pa na ta način, da se enostavno zadolžuje pri Narodni banki in mora vsled tega Narodna banka tiskati vedno nove množine bankovcev.

Vrednost denarja se viša.

Kakšna je bila posledica? Padanje našega denarja se je ustavilo. Celó še več, naš denar se je v teku enega leta tudi znatno popravil. Na curiški borzi, kjer se meri vrednost papirnatih valut raznih držav z zlatim švicarskim frankom, je pred enim letom stalo 100 naših dinarjev 5.40 švicarskih frankov. Danes pa na isti borzi stane 100 naših dinarjev že približno 6.50 švicarskih frankov. Naš denar je torej postal na tej borzi dražji, to se pravi, njegova vrednost se je v teku enega leta zboljšala blizu za 20 odstot.

Ako se bo vrednost našega denarja držala na tej višini ali mogoče še zboljšala, kakor obljublja finančni minister, potem bo neobhodno zrastle njegova kupna moč ali z drugimi besedami, draginja bo morala začeti padati. Pri nekaterih stvarih zlasti pri kmetijskih pridelkih to že občutimo. Premalo pa to še občutimo pri industrijskih izdelkih, ki jih mora kmet kupovati, zlasti pri orodju, manufakturi in kolonijalnem blagu. Gotovo pa je, da bo tudi tu svobodna trgovina kmalu pritisnila cene navzdol, da

bodo odgovarjale današnji vrednosti naše-ga denarja.

Naš denar se je ustalil (ali, kakor pravijo, stabiliziral). Ni več tistih velikanskih skokov navzgor ali navzdol, kakor so bili v prejšnjih letih. In če bo to ostalo, se bodo morale skupno z denarjem ustaviti (ali stabilizirati) tudi cene blaga. In to je za kmetijstvo zelo važno.

Prihranki so vedno več vredni.

Še važnejše pa je drugo, to namreč, kar smo zgoraj povdarili, da pri stalnem denarju varčevanje zopet dobiva svoj pomen, da so varčevalci za svoje varčevanje, ki je vedno združeno z odpovedjo užitka, z neko žrtvijo, tudi nagrajeni. Ako je smisel za varčevanje tako silno padel, ni vzrok temu samo vojna, ki je med mladino pa tudi med odrasle razširila zapravljivost, pijančevanje in razuzdanost. Glavni vzrok, da so ljudje nehali varčevati, je bil v tem, da se res ni več izplačalo varčevati. In zato smo že splošno začeli verjeti tistim, ki so trdili, da je najbolj pametno denar hitro obrniti v blago, pa če tudi blaga ne potrebujemo, pa če tudi dotično blago kot razkošje ni potrebno. Varčevalci, ki so tudi v času padanja denarja prihranke zbirali, danes lahko stopijo na noge in povedo, da se je vendar izplačalo varčevati in še prav dobro. Prvič imajo oni danes za gospodarske potrebe nekaj v roke vzeti, imajo na strani gotovo rezervo. Kako je to važno v današnjem času velikega pomanjkanja denarja, to bridko izkušajo oni, ki so denar prej po nepotrebem zapravljali. Drugič imajo pa danes v hranilnici vsoto, ki pomeni v blagu veliko več nego je pomenila tedaj, ko je denar tako padal. To se pravi, njihovi prihranki se danes množijo ne le radi priraščajočih obrestí. Njihovi prihranki se množijo tudi radi rastoče valute.

Zato more biti v današnjem času edino pravičen nasvet: varčujte, varčujte, varčujte! Kmetijsko gospodarstvo vedno potrebuje kapitala. Ta kapital se zbira v naših hranilnicah in posojilnicah. Žal pa se je zgodilo, da so od leta 1921 naprej vloge v naših hranilnicah in posojilnicah tajale, da so ljudje prezgodaj prišli do nepravilnega zaključka, da se več ne izplača varčevati. In tistim, ki so povpraševali pred časom, ali se sploh izplača varčevati, danes lahko pokažete na našo precej stalno valuto in odgovorite: >Da, izplača se varčevati, še prav dobro izplača!< Pokažete jim lahko na one, ki so denar pridno trosili in so mislili, da napravijo dobro delo, ako ga čimprej zapravijo, danes pa so v stiskah in tudi za potrebne stvari nimajo denarja. Pa se obračajo na hranilnico in posojilnico, da bi jim dala posojilo za izboljšanje gospodarstva. Kako bo dala hranilnica in posojilnica posojilo, ako pa nima denarja, ako ni bilo takih, ki bi kmetijski denar zbirali, ki bi kmetijski kapital množili!

Kdor torej nosi denar v domačo hranilnico in posojilnico, ta ne le zase pametno gospodarí, ampak dela dobro tudi za kmetijski stan in za kmetijsko gospodarstvo. Brez kmetijskega kapitala, ki se zbira v hranilnicah in posojilnicah, bi v kmetijstvu ne bila mogoča napredek in izboljšanje, ki se moreta izvršiti le s pomočjo kapitala.

Občni zbor „Županske zveze“.

Opozorjamo še enkrat na občni zbor, ki bo v nedeljo, dne 28. oktobra 1923 v Celju v vrtni dvorani pri »Belem voluc«. — Začetek ob devetih dopoldne. Spored je bil priobčen v zadnji »Občinski Upravici« in v »Slovenskem Gospodarju«. Važnost predmetov, ki bodo v razpravi, naj bo sila, ki pripelje člane našega »Županske zveze« polnoštevilno na ta občni zbor. Naša moč bo le v krepki organizaciji, a le taka močna organizacija, kakršna mora biti »Županska zveza«, bo mogla biti kos oviram, ki utegnejo še priti, ki nas pa morajo najti pripravljene. Vselej bo korakala v boj za naša prava »Županska zveza« na čelu občin kot poklicana čuvarica njihovih interesov.

Zato vsi na krov! Nikdo naj se ne izgovarja, da pojde tudi brez njega. Lahko bi šlo tudi — preko njega!

Min. saobračaja je dovolilo vsem udeležencem občnega zbora z odlokom 5. okt. 1923 Br. 29.547-23 polovično vožnjo na vseh železnicah v Sloveniji. Vsak udeleženec kupi na domači postaji, oziroma v Ljubljani cel vozni listek (karto) do Celja ter plača celo voznino. Voznega listka pa v Celju ne sme oddati, ker velja tudi za nazaj. Kot legitimacijo za vožnjo iz Celja domov prejme vsak udeleženec občnega zbora pri zborovanju od načelstva potrdilo (izkaznico) o udeležbi. Ta izkaznica bo veljala z voznim listkom vred za brezplačno vožnjo iz Celja domov. Vozni listki bo veljali od 25. do 31. oktobra 1923. Zato vsi na občni zbor v Celje!

»Županska zveza.«

Gospodarski obzornik.

Nova nevarnost za naša žita

Lansko leto se je pojavila na krškem polju živalica, ki je prav podobna rujavemu hrošču, samo nekako za polovico je manjša kot rujavi hrošč (Nerici mu pravijo Junikäfer). Pravijo, da pred leti te živalice v naših krajih ni bilo in da so jo zanesli v naš kraj med vojsko z romunskim žitom. Če je to prav čisto gotovo, ne vem; a gotovo pa je, da je pred nekako dobrimi 50 leti ravno na tem polju kot sedaj delala veliko škodo na žitu tudi neka taka živalica. Stari ljudje v leskovški župniji in v okolici vedo povedati, da je oilo takrat toliko mrčesa, ki je uničeval žito, da so bili ljudje popolnoma obupani. Od takrat, pravijo, da je vpeljana procesija in romanje leskovške dekanije k Materi božji v Zagorju na Stajerskem. Na to romanje gredo od nas ljudje še vsako leto — prvo nedeljo avgusta — a se je še skoro zgubil sled, zakaj se je to romanje sploh pričelo.

Kako škodo pa dela ta hrošč? Ko se spomladi zemlja ogreje, prileze iz zemlje, potem pa začne žreti. Čimboljša je kaka stvar, raje jo ima. Ko še ni pšeničnega klasa, se spravi na deteljo ter jo pohrusta tako, da je kar oskubljena. Ko pa gre pšenica in druga ozimina v klasje, tedaj se pa preseli na klasje. Najljubša mu je pšenica, ker je menda najboljša. Ko pa pšeničnih klasov ni, ali če so že precej dozoreli, je pa dobro tudi drugo klasje, če že tudi ni pretrdo. Na en klas se vsede tudi do 10 hroščev ter s svojimi rilčki pijo mlečnat sok, iz katerega bi sicer nastalo zrnje. Tako čisto popijejo, da ne ostane drugega kot sama luščina in slama. Kadar jim zmanjka na eni njivi, se preselijo urno drugam, kar jih pač nič ne stane, saj imajo perutke, ki jih imenujemo krilca. — Četudi so raje na bolj peščenih njivah, vendar pa se naselijo tudi na najbolj debeli zemlji, kadar peščene ni

dovolj, ali če na peščenih njivah ni več kaj žreti. Lani smo bili prepričani, da bodo preko zime poginili, a letos spomladi se jih je pokazalo petdesetkrat toliko, ali več, kot lani. Saj ni čudno! Vsaka samica znese okrog 90 jajčec in sedaj naj računa vsakdo sam, kedaj jih bo konec. Prezimujejo v zemlji in zato je umevno, da imajo raje peščeno zemljo, v katero se losti lahko zarijejo, dočim se skozi debelo ilovnato zemljo ne morejo. Da bi jih v zemlji uničil mráz ali kaj drugega, na to ni misliti, ker se zarijejo tako globoko, da jim nobena stvar ne more blizu.

Kako torej to nezgodo pokončati? Razne poskuse so delali v zadnjih dveh letih ljudje in od vlade določeni ekonom, a ni uspeha. Tako n. pr. je neki kmet iz vasi Drnovo namočil galico in jih šel škropiti, kakor se škropi v vinogradu. Pa kaj je bilo? Ko jih je našpical, so par ur mirovali, a nato so pa zopet začeli korajžno srkati mlečnat sok iz klasov. Z galico, čeprav je strupena, jih ni mogoče uničiti. Pa tudi, ko bi se jih dalo, bi bilo to zelo težavno in drago delo. Kaj naj pa potem gospodar naredi s slamo in zrnjem, katerega se drži galica? — Pripovedoval je navedeni gospodar, češ drugega dobička nisem imel, kakor da sem potem svoje hrošče poznal, ker so bili pisani, kjerkoli sem jih videl. Gospod okrajni ekonom, ki se je mnogo trudil, je poskušal z nekaterimi strupenimi plini, toda tudi to se ni obneslo. — Kaj tedaj? Mislilo se je na to, da bi sploh prepovedali sejati pšenico, rž in morda ječmen. A težko je to izpeljivo. Je pa še vedno vprašanje, če bi hrošč v slučaju, da ne bi imel žreti pšenice ali rži, res raje poginil, kot da bi pričel žreti kaj drugega. — Svetovalo se je, naj bi se ozimna žita zelo zgodaj sejala, tako da bi spomladi ta žita bila v klasju ter bi dozorevala, preden bi hrošč prilezel iz zemlje. Letos so ljudje res zelo zgodaj posejali, spomladi se bo pokazalo, če bo hrošč res zamudil ugodno priliko. Nemci ga imenujejo »junijev hrošč«, kar bi pome-

nilo, da se pojavlja meseca junija. Pa to ni res! Če je ugodna spomladi, bo že davno pred junijem »na delu«. — Ostane samo še en način uničevanja in to je pobiranje. Res je ta način uničevanja zelo počasen in kmetu skoro ni mogoče zgubljati celih dni in tednov za pobiranje hrošča. Poleg tega se tudi žito večalimanj pohodi, ko mora človek prebresti celo njivo, da z roko pobere vse rujavčke, ki se drže na klasju. A ta škoda je vendar še vedno manjša kot če človek pusti, da nemoteno uničuje klasje za klasjem. — Tudi zguba časa se izplača, kajti če bi vsak gospodar s svojo družino vsak dan le par ur obiral, bi imel za plačilo večkratno pridelek, dočim sedaj niti semena ni dobil nazaj. Da bodo šli vsi gospodarji uničevati groznega škodljivca, pa skoro gotovo toliko časa ne bomo dosegli, dokler ne bo oblast zahtevala pod kaznijo. Nekaj čudakov je namreč povsod in vsak čas! — Poleg tega pa bodo šolske oblasti gotovo rade dovolile nabirat žitnega škodljivca. Pobirati je mogoče le dopoldne, dokler še ni vroče in hrošč še spi na klasju viseč. — Letos so prav pridno pobirali šolarji — pod vodstvom učiteljsstva — v Velikem Podlogu, Cerkljah in v St. Jerneju. Dobili so celo nekaj nagrade od vlade. Prav pa bi bilo, da bi tudi občine dale pridnim nabiralcem kak dar. Naj bi se n. pr. reklo: Za vsak kg hroščev plača županstvo toliko in toliko! — Ta denar bi ne bil vržen proč. Oni pa, ki bi nabirali, bi nabirali z večjo vnamo. Da bi se županstva zavzela za to, bi bilo prav tudi vsled tega, ker bi v tem slučaju natanko vedeli, kdo so oni, ki se nič ne pobrigajo za zatiranje hrošča. Prav radi pa taki prihajajo potem ob raznih prilikah na občino jadikovat. — Ne preostaja drugega kot uničevanje na ta način, da ljudstvo pobira hrošče z rokami ter jih uniči n. pr. z vrelim kropom. — Mimogrede bodi omenjeno, da ima perutnina te hrošče zelo rada kot hrano. Strokovnjaki priporočajo, da se jim ne da preveč, ker sicer škoduje.

Škoda, ki je žitni hrošč samo v zadnjem letu napravil na našem polju, dosega stotisoče. Vlada pa je poslala podporo nekaj tisoč dinarjev. — Nihče pa naj ne misli, da bo hrošč ostal samo pri nas!

Gospodarska obvestila.

DENAR.

g Za 100 dinarjev se dobe 3 in 1 trefina milijarde nemških mark, 1 milijon poljskih mark in 20 tisoč 800 mažarskih kron.

g Zamenjava 10-dinarskih bankovcev (»kovačev«). Iz Belgrada poročajo, da je od skupne vsote 10-dinarskih bankovcev v znesku 504 milijonov Din vzeto doslej iz prometa 346 milijonov.

g Zažiganje dinarjev. Pod nadzorstvom posebne komisije se je te dni na dvorišču finančnega ministrstva začelo z zažiganjem 1 dinarskih bankovcev, ki so bili radi svoje obrabljenosti vzeti iz prometa. Skupno je bilo sežganih 2 milijona dinarjev. V prihodnjih dneh se bodo sežigali pol in 10 dinarski bankovci.

g Koliko stane na zagrebški borzi državno posojilo? Sedemodstotno državno investicijsko posojilo stane 68.50 do 69 Din. In mi smo vplačali po 100 Din!

* Gospodarji, ki bi bili dobili letos nazaj seme, so redki. Veliko pa je takih, ki so dali kar pokositi, ker se žetev ni izplačala.

CENE.

g Tržne cene nev Celju. (Cene v dinarjih.) Govedina: v mesnicah I. vrste 25, II. vrste 22.50, na trgu I. vrste 20, II. 16, telena I. vrste 35, II. vrste 30, svinjina I. vrste 30 do 35, II. vrste 30; slanina I. vrste 42, II. vrste 40, mast domača 40, američanska 39; 1 liter mleka 3.75, eno jajce 2, 1 kg belega kruha 7, črnega 6. Sladkor v kockah 23.50, kristalni 22, moka št. >00< 6.60, >0< 6.60, >2< 6.30, >4< 5.90, >6< 4.30. Kuvivo: 1 q črnega premoga 48, rujavega 26, m³ drv 120, q 40, 1 m³ mehkih drv 90, 30, žito: q pšenice 400, rži 375, ječmena 20, ovsu 300, koruze 20, fižola 500 do 700, krma: q sladkega sena 100, polsladkega 75, kislega 50.

ŽIVINA.

g Živinski trg. Zagreb, dne 17. t. m.: Današnji tedenski sejem je radi ugodnega trga dobro uspel. Bilo je nekoliko trgovcev iz Avstrije. Dogon je bil velik. Cene rogatičev so popustile, dočim so ostale svinjam neizpremenjene. Za kilogram žive vage se je plačalo v Din: voli bosanski I. vrste 12.50, II. vrste 11 do 11.50, III. vrste 10 do 11.50; krave I. vrste 11 do 13, II. vrste 10 do 11, III. vrste 8 do 9; teleta I. vrste 24 do 25, II. vrste 22 do 23; svinje I. vrste 25 do 28, II. vrste 22.50 do 22.75. — Dne 20. t. m. prednji dovoz in dogon. Kupcev je bilo zelo malo in se je zato slabo prodajalo. Največ je bilo bosanske živine. Cene volom nazadnje se je plačalo: voli bosanski I. vrste 10 do 11.50, II. vrste 9.50 do 10.50, III. vrste 9 do 9.50, svinje sremske 27.50 do 28.50, bosanske slabše 22.50 do 24.50. Krma: seno 100 do 115, otava 110 do 125, detelja 115 do 125.

g Živinski potni listi morajo biti potrjeni od vojaške oblasti. Ministrstvo notranjih del je izdalo naredbo, po kateri morajo biti živinski potni listi potrjeni od vojaške oblasti. Ta naredba velja za konje, vole in drugo vprežno živino. V slučaju, da potni listi ne bodo imeli potrjena vojaške oblasti, smejo oblasti živino kupcu odvzeti kot na sumljiv način pridobljeno.

PROMET.

g Pospešitev gradbe liške železnice. Ministrstvo prometa je za zgradbo železniške proge Gračac—Knin, ki jo gradi neka zasebna družba, dovolilo večji kredit. Podjetnik se je obvezal, da dovrši progo do prihodnje jeseni. — Na ta način bo Dalmacija zvezana s Hrvaško in tudi s Slovenijo.

g Za odpravo nove železniške tarife. Iz Belgrada javljajo, da se bo v kratkem vršila v ministrstvu za trgovino in industrijo konferenca, na kateri se bo pretresala prošnja naših gospodarskih krogov, ki so zaprosili ministrstvo za trgovino in industrijo za posredovanje pri prometnem ministrstvu glede odprave nove povišane železniške tarife.

ZADRUŽNISTVO.

g Zadružništvo in izenačenje davčnih zakonov. Glavni zadružni savez je te dni na kongresu v Celju zavzel stališče tudi glede davkov. V resoluciji se povdarja potreba, da se davčna bremena potom enotnega davčnega bremena izenačijo v smislu določila naše ustave, da bodi davčna obvez-

nost splošna in vse državne davščine enake za vso državo po davčni moči in progresivne. Zadrružništvo samo naj se glede davkov zaščiti s posebnim zadrružnim zakonom.

g Kako Čehi varčujejo. Kakor poročajo češki listi, so hranilne vloge v čehoslovaških hranilnicah v septembru prekoračile deset milijard češkoslovaških kron. V septembru se je vložilo skupno 433 milijonov češkoslovaških kron in znaša prirastek 71 milijonov.

RAZNO.

g Podružnice kmetijske družbe na Štajerskem so štejele l. 1921. 15.907 članov, v l. 1923. pa štejejo le še 6441. Podružnic je 150.

g Važno za trgovce, industrijce in obrtnike. »Trgovski list« prinaša v številki 124 pristojbinski pregled za pošto-povzetne pakete v tuzemstvu, na podlagi katerega si more vsaka stranka točno izračunati poštno stroške za povzetne pošiljke. Pristojbine so izračunane za zavoje brez označene vrednosti, za kraje z obvezno dostavo in za one, kjer se zavoji samo obvestijo naslovljencu.

g Podružnice »Sadjarskega in vrtnarskega društva za Vrhniko so ustanovili dne 14. t. m. Posnemajte tudi drugod!

g Poziv zainteresentom v Sloveniji, da javijo svoje tirjatve nastale iz dobav naši državni upravi. Med vzroke, ki povzročajo pomanjkanje denarja na našem trgu, spadajo tudi dolgovi naše države na našem trgu, spadajo tudi dolgovi naše države za razne dobave. Znano dejstvo je, da je v Sloveniji mnogo podjetij, ki imajo tirjatve napram državi iz raznih dobav. Gre gotovo za znatne vsote, vendar svota vseh teh tirjatv ni znana. Za akcijo, ki ima namen pospešiti plačilo predmetnih državnih dolgov, je pa največje važnosti, da ugotovimo za Slovenijo, kar mogoče točno svoto državnih dolgov, izvirajočih iz raznih dobav državni upravi. Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo v Ljubljani zategadelj pozivlja industrialne, trgovske in obrtne interese v Sloveniji, da ji takoj sporoče pismeno: a. koliko znašajo njih tirjatve iz dobav naši državi po stanju 20. oktobra l. 1923; b. kakšno blago so dobavljali in kateremu mestu državne uprave; c. kdaj so nastale tirjatve.

Razgled po svetu.

Nemčija razpada. Nemški državniki se na vso moč trudijo, kako bi rešili svojo domovino. A ne gre. Razkroj gre svojo pot dalje, Francozi pa mirno čakajo in gledajo, kdaj bo plen zrel. — Nemški finančni minister skuša rešiti valuto s takozvano rentno marko (načrt o zemeljski marki so že opustili), ki jih bo izdala novoustanovljena rentna banka. Kritje mark bodo zlate oblige vsega nemškega privatnega premoženja, zlasti industrije, trgovine in bank. — Medtem se po vseh večjih mestih nadaljuje krvavi izgredi. Brezposelni se zbirajo in plenijo po trgovinah, policija in vojaštvo pa skuša z orožjem ohraniti red. Vse skrajno levičarske stranke skušajo zmedo še povečati, ker upajo s tem vodo napeljati na svoj mlin. — Nemška vlada se je skušala približati Franciji s tem, da je naznanila Franciji, da je vpostavljeno delo v Porurju, da pa ne more plačati nemškim industrijcem reparacijskega premoga. Francija, ki čaka samo na razpad Nemčije, pa se ne spušča z umirajočo Nemčijo v nikakršno

razgovore. Pač pa z vsem siljajem sprejema predsednika češkoslovaške republike, ki javno obljubuje Francozom, da bo Češka v vsakem slučaju stala Franciji ob strani in da je tudi njegovo mnenje, da se mora ver-zajska pogodba do konca izvršiti. Seveda, Čehi imajo skrbi s svojimi Nemci. Čim manj opore morejo le-ti najti v Nemčiji, tem bolje za Čeha. — Najnevarnejše je za Nemčijo spor med prusko berlinsko centralno vlado in med vladami posameznih dežel. Na Saksonskem vladajo komunisti, ki razpolagajo s svojo armado, türinška vlada se neprestano krega z Berlinom in Bavarska je generala Lassova, ki ga je berlinska vlada opoklicala, imenovala za poveljujočega generala. V Porenju pa so že proglasili samostojno porensko republiko. Revolucionarji so brez odpora zasedli vsa vladna poslopja. Posamezna mesta priglajajo svoj pristop republikli. Francozi žanjejo uspehe svoje politike.

Na Poljskem se je začela rudarska stavka. Radi ogromnega padca valute zahtevajo rudarji 200 odstotkov poviška pri plačah. — Poljska marka silno pada. Vzrok je slabo državno gospodarstvo. Nove bankovce neprestano tiskajo, na drugi strani pa je pobiranje davkov strahotno nizko. Dočim so nabrali pred vojsko 100 milijonov zlatih mark zemljiškega davka, so ga dobili lanske leto le dober milijon. Posledica je: vedno novi dolgovi in usodno padanje valute.

V Avstriji so ve vršile volitve v državni zbor. Krščanski socialci so dobili 79 poslancev, socialisti 65, Velenemci 11, bauernbundovci 2. Šest mandatov je še spornih. — Na Koroškem sta v deželni zbor zmagala dva Slovenca.

Tedenske novice.

d Delavska zveza za Slovenijo ima svoje zborovanje na dan zbora zaupnikov, dne 5. novembra ob 3. popoldne v konsumu v Zvezdi. O tekočih političnih, gospodarskih in organizacijskih zadevah bodo poročali poslanci Jože Gostinčar, Kremžar, Kugovnik in Žebot ter predsednik in tajnik Zveze. Vsi zaupniki na zbor. — Dr. Gosar, predsednik.

d Zborovanje Jugoslovanske Obrtno Zveze bo dne 5. novembra ob treh popoldne (na dan zbora zaupnikov SLS v veliki dvorani Rokodelskega doma. Dnevni red: 1. Načelnikovo poročilo. 2. Poročilo poslanca Škulja. 3. Zakon o taksah. 4. Obrtno šolstvo. 5. Slučajnosti. — Ivan Ogrin, načelnik.

d Shodi SLS so se vršili v Trebnjem, Mokronogu, na Jesenicah, v Mekinjah, v Selcih, v Leskovcu pri Krškem, v Komendi, Vodicah, na Vrhniki, v Škofjiloki, v Kranju. Zborovalci so povsod protestirali proti kuluku in ukinitvi ljubljanske univerze. Vsi odobrujejo odločen boj naših poslancev proti centralizmu in jim izrekajo soglasno zaupanje.

d Seja načelstva Jugoslovanske Kmet-ske zveze se je vršila dne 12. t. m. ob obil-

ni udeležbi. Poročali so poslanci Brodar, Kulovec in Stanovnik. Odbor je odobril delo jugoslovanskega kluba. Na seji so se obširno obravnavala tudi gospodarska in organizacijska vprašanja, kakor tudi predpriprave za zbor zaupnikov SLS.

d Strahovita Puceljeva blamaža. — Laž ima kratke noge. Tako pošteno za lažnivi jezik pa Pucelja že davno ni kdo prijel, kot ga je te dni dr. Brejc. Pucelj je pripovedoval po shodih tole: Od Prepeluha je zvedel, da je svoj čas Pribičević (1) poslal deželni vladi, ki je bil predsednik dr. Breeje, brzojavko: naj se skliče deželni zbor. Brejc pa da je to brzojavko utajil in deželnega zbora ni sklical. — Dr. Brejc pa je Pucelja v nedeljskem Slovencu z loparjem mahnil po ustih. Ljubljanska vlada je poslala v Belgrad zahtevo, da se skliče čimpreje pokrajinski zbor. To da zahtevajo vse stranke. Na to je odgovoril Pribičević dobesedno sledeče:

»Predsedništvu zemaljske vlade v Ljubljani. S pozivom na izveštaj od 17. febr. t. g. br. 788 saopštava se, da se pre konstituante ne može sazvati pokrajinski zbor. To naravno ne preči, da se stranke mogu sastajati na konferencije radi savjetovanja. 9. marta 1919 u Beogradu. Po naredbi predsednika ministarskog saveta šef kabineta.«

Po volitvah v konstituante pa je dr. Brejc odstopil, ker so se slovenski volivci odločili za Puceljev centralizem.

d Organizacija SLS, posebno podružnice Kmetске zveze, opozarjamo na predpovetovanje delegatov v nedeljo 4. nov. ob 4. uri popoldne v Akademskem domu poleg Uniona v Ljubljani. Iz vsakega kraja pošljite kakega odposlanca, ki se pa naj potem tudi drugi dan udeleži zbora zaupnikov. Obravnavale se bodo namreč važne politične, gospodarske in organizacijske zadeve. Odposlanci naj prineso s seboj vabilo za zbor zaupnikov, da se tam legitimirajo.

Na zboru zaupnikov in pri zborovanju delegatov se bo treba izkazati z vabilom. Naj ga torej vsak prinese s seboj! Vabila se razpošiljajo te dni. Če bi ga kdo pomotoma ne prejel, naj se obrne takoj na tajništvo SLS, Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Kdor bi želel v dneh 4. in 5. novembra v Ljubljani prenočiti, naj to sporoči na gori imenovano tajništvo, da se tem po možnosti preskrbi stanovanje.

d Seja vodstva SLS bo v ponedeljek 5. novembra ob 9. uri dopoldne. Razpošiljejo se posebna vabila. Člane vodstva že danes opozarjamo, da si čas tako uredite, da se morejo te seje sigurno udeležiti.

d Seja Okrajne Kmetске zveze v Novem mestu se vrši v ponedeljek 29. t. m. ob devetih dopoldne v tajništvu SLS (tiskarna Krajec) in ne v Rokodelskem domu, kakor smo nekaterim odbornikom pomotoma javili.

d Somišljenike po deželi prosimo, da naslovno pismo na tajništvo SLS ali Jug. Km. zveze vselej pristavijo Jugoslovanska tiskarna, da ne bo pomot.

d Za dolg jezik, ki ga je nad kaplanom Sedejem stezal v »Jutru«, odpravnik postaje v Šmarju, g. Rudolf Pompe, je bil obsoljen imenovani rudoprednjak na 500 Din globe ali 14 dni zopora.

d Krst prestolonaslednika. 21. oktobra je bil v Belgradu slovesno krščen prestolonaslednik. Dobil je ime Peter. Boter mu je bil angleški kralj Jurij, ki ga je zastopal vojvoda Albert Yorški. Prestolonaslednik je po kraljevi želji uvrščen v peto četo drugega bataljona 6. pešpolka.

— Poskusite in prepričali se bode, da so »Pekatelec« najboljšje, in ker se zelo nakuhajo, tudi najcenejše testenine.

d Barbarska Italija. Pokrajinski prefekt v Furlaniji je izdal ukaz, da morajo vsi slovenski časniki imeti poleg slovenskega besedila tudi italijanski prevod. To barbarstvo, ki se ne uganja nikjer na celem svetu, je mogoče samo v Italiji. Slovenski poslanci so v Rimu z vso odločnostjo protestirali.

d Proti kuluku. Zelo odločen protest proti kuluku so poslali župani radovljiškega glavarstva. Radovljiški glavar jih je povabil, da bi jih poučil o sestavljanju seznamov za kuluk. Ob tej priliki so župani podali tole izjavo:

Iz pojasnila, katerega nam je podalo okrajno glavarstvo je razvidno, da je že sama sestava seznama za kuluk tako komplicirana in za občine obremenjevalna, da se je po vestranskem prevdanku izkazalo, da je praktična uvedba kuluka nemogoča.

Z ozirom na to prosimo, da gradbena direkcija predlaga pristojnemu ministrstvu, da naj se naše ceste vzdržujejo kakor dosedaj, ker je dosedanji način uprave cest priznana najboljši in najcenejši. Sklicujoč se na člen 260, prosimo, da se ta izjava pošlje priporočilno na pristojno ministrstvo.

Izjavo je podpisalo 20 občin.

d Točna sodba. Neki zagrebški list je stavil na javnost vprašanje, katera je glavna napaka današnje vlade. Podpredsednik Hrvatske seljačke stranke dr. Maček je odgovoril: Mislim, da je dovolj, če opozorim na glavni greh, ki obstoji v tem, da so vsi nosilci današnje vlade brezbožneži. Zato je dosledno, da daje njihova vlada skozi in skozi brez morale.

d Koledarček Jugoslovanske Kmetске zveze izide te dni in se bo že na zboru zaupnikov SLS prodajal. Cena 10 Din. Zavedni kmetje bodo ta koledarček vsi kupili. Ne kupujte poprej drugih! Prinaša še več za kmeta zanimivih stvari ko prejšnja leta. — Podružnice Kmetске zveze opozarjamo, da že sedaj razvijejo najživahnejšo agitacijo za ta koledarček.

d Velik sestanek so imeli železničarji v Rokodelskem domu v Ljubljani, kjer jim je poslanec Gostinčar razložil novo pragmatiko, ki je tako krivična in nasilna napram železničarjem. Gestanka so se udeležili pristaši vseh strank. Shod je bil zelo miren in stvaren. Delo poslancev SLS tudi v nasprotnih vrstah dobiva priznanje.

d Procena naši mdržavljanom po italijanskem vojaštvu nastale škode na italijanskem ozemlju. Komisija za proceno okupacijske škode je začela poslovati. Najprej se bo ugotovila škoda, ki jo je povzročilo italijansko vojaštvo našim državljanom po preobratu na zasedenem ozemlju, katero so pozneje Italijani izpraznili. Po izvršeni cenitvi te škode bo komisija procenila ono škodo, ki so jo italijanski vojaki povzročili našim državljanom po preobratu na sedanjem italijanskem ozemlju. Predpogoj za

upoštevanje škode je, da je bila prijavljena do 1. maja 1922 bodisi italijanski bodisi jugoslovanskim oblastim. Poslednje imenovani poškodovanci, ki so pravočasno škodo prijavili, naj to potom oddelka za socialno politiko v Ljubljani takoj vnovič store in tozadevnih vlogah natančno navedejo, keda so prijavili škodo in kateri ital. odn. jugoslovanski oblasti. To je potrebno radi tega, da bode jugoslovanski delegat zamogel pravočasno zbrati vse tozadevne spise in b. imel vse prijave v razvidu. Drugače se za more zgoditi, da se o kaki škodi ne bo obravnavalo, kar bi imelo za poškodovance slabe posledice. — Delegat v komisiji za proceno okupacijske škode.

d Novi vojaški zakon, ki naj bi ga naš ljudje dobro proučili, je prinesel »Uradnik« dne 17. oktobra.

d Nova katoliška župnija v Srbiji. Ministrstvo za vere je dovolilo otvoritev nove katoliške župnije v Boru pri Zaječarju. Poleg Francozov in Italijanov bo štela nova fara tudi veliko slovenskih rudarjev za svoje farane. Za nove fare prosijo še v Čupriji, Zaječarju in Užicu.

d Pred rudarskim štrajkom na Hrvatskem? Rudniki na Hrvatskem ne izplačujejo delavcem mezd po dva meseca, ker jim baje primanjkuje denarja. Lastniki rudnikov se izgovarjajo na državno železnico, ki vzame največ premoga, pa ne plača!

d Hud prepir se je vnel v slovenski radikalni stranki, v katero so vstopili iz raznih strank razni krtarji, ki bi radi breditru da prišli do mastnih dohodkov. Saj jim je bore malo, toda vendarle več kot je ko rit na razpolago. Zato so se seveda skregali med sabo. Veliki župan Lukan je hotel rešiti tega odstopiti, pa ga Belgrad še drži.

d V Orjuni se tudi kregajo. Neki Ljub. Jurković je izstopil iz Orjune ter ji predbaciva, da je postala agitatorični privesek liberalne stranke, mariborski orjunci pa se hudi na ljubljanske ter jim očitajo, da so popolnoma v krempljih »nesrečnega Žerjaveca«.

d Narodna skupščina je začela novo zasedanje. Za predsednika je bil zopet izvoljen Ljuba Jovanović. Opozicija ni skupno nastopila, ker Puceljevi zemljoradniki podpirajo vlado.

d Ljubljanski škof dr. Jeglič je odpotoval v Rim poročat sv. očetu o stanju ljubljanske škofije.

d Nov tržaški škof dr. Fogar je bil te dni umeščen. Je sicer Italijan, a je raste med slovenskim ljudstvom, zna slovensko ter je Slovencem zelo naklonjen. Fašisti ni so zadovoljni z njim.

d Nič več v Ameriko! Število naših ljudi, ki se smejo naseliti v Ameriki, je izčrpano. Zato se do nadaljnjega ne bodo dajala nobena dovoljenja več in so vse prošnje zastoj, ker bi ameriške oblasti vse tega obrnile. Kedaj se bodo dovoljenja zopet začela izdajati, se bo javilo.

d Sokol — fašist. To je sicer stara reč, toda prav je, da opozarjamo na vedno nove slučaje in na resnico: sokolska narodnost je velika samo na jeziku, v resnici je posebna korist in sebičnost vedno prva. Rihembergu na Goriškem nastopa fašistovski agitator Cigoj, ki je bil pred kratki še komunist, preje pa še navdušen Sokol.

in naprednjak, kakor to sam priznava. — Med nemškonalne fašiste v Berlinu pa je stopil veliki češki sokolski prvak Černy. Sedaj je izpremenil ime in se piše Stolzing ter je voditelj nemških fašistov. Zdravol Naprej zastava Slave!

d V Smartnem pri Litiji bomo dobili ta teden dva bronasta zvonova v skupni teži 2500 kg. Tudi podružnica v Jablanici dobi bronast zvon. Slovesno posvečenje zvonov bo v nedeljo ob 10. uri v Smartnem.

d Brezični telefon. V Belgradu so postavili brezično telefonsko postajo, iz katere se lahko govori z New Yorkom v Ameriki brez žice.

Za omejitve alkoholizma v Italiji. Musolinijeva vlada je sklenila odlok za omejitve alkoholizma. Poslej sme priti na vsakih 1000 prebivalcev le ena gostilna. V krajih, ker je manj kot 500 prebivalcev, sploh ne sme biti gostilne. Dosedanje koncesije se ne odzamejo, marveč se jim čaka, da vsled smrti lastnikov ali drugače ugasnejo. Nove gostilniške koncesije se ne bodo izdajale. Obrati, kjer se samo točijo pijače brez jedi, se morajo odpirati še-le ob 10. uri, ob nedeljah ob 11. uri dopoldne, zapirati pa početi ob 11. uri, pozimi ob 10. uri zvečer. Obrati, kjer se dajejo tudi jedila, se smejo odpirati in zapirati kakor doslej, vendar preko gori določenega časa ne smejo točiti alkoholnih pijač.

d Obsojeni orjune. Predsednik mariborske Orjune Radivoj Rehar, urednik liberalnega Tabora, je bil radi surovega napada na duhovnika-invalida brez roke Januša Gorca obsojen na 14 dni strogega zapora in na plačilo 400 Din poškodovancu. Iz istega vzroka je dobil upravnik »Tabora« Slavko Reja 3 mesece ječe in plačilo 3800 Din poškodovancu. Vrh tega plačata še sodne stroške. Orjuna tudi »košta«, kot se vidi.

d Orliški krožki dobijo te dni po nekaj izvodov lista »Katoliški misijonci«, ki jim bo prav dobro služil za predavanja in razgovor pri sestankih. Ker smo pred dnevi poslali list za iste namene tudi orlovskim odsekom, ga bo ponekod prišlo v isto občino več kot smo pa nameravali. Upamo pa, da boste kljub temu z lahkoto nabrale toliko naročnikov, če ne pri članicah, pa drugje. Vas prav lepo prosimo. Le pogledjte najprej vsebino lista, potem pa nizko ceno. — Uredništvo »Katoliških misijonov«.

d Siderska sadruga Hraše priredi dne 28. oktobra ob 3. uri popoldne v hiši načelnika p. d. pri »Španu« predavanje o mlekarstvu in sirarstvu. Predava mlekarški instruktor Pevc. Vabijo se vsi, posebno možje in žene, osobito mladina, da se tega važnega v prospeh mlekarstvu prirejenega predavanja udeležijo. Vabljeni so tudi okoličani.

d Tombola zvezde bivših salesijanskih gojenecov je častno končala. Glasom četrtega zapisnika finančne kontrole je odločil žreb kolo gospici Klemenčič Mariji, Vodmat 78, vagon premoga gospoj Mimi Spur, Celje, zaboj sladkorja gosp. Selmi Kurner, št. Vid nad Ljubljano 47, blago za moško obleko gosp. Suštarju Ivanu, Ljubljana, blago za žensko obleko gosp. Ernestu Šamobor, Maribor, vrečo moke gosp. Zidar Milan, Ljubljana.

d Zemljepisni atlas kraljevine SHS. Jugoslovanska knjigarna je izdala zelo ličen in zelo natančen atlas naše države.

Nam, ki še malo vemo o zemljepisju naše države, bo atlas zelo prav prišel. Tudi po naših društvih ga bodo prav zelo rabili. Cena je nizka — Din 48.

d Krst brez rib. Za krst prestolonaslednikov so bile namenjene velike in lepe postrvi iz bohinjskega jezera. Shranjene so bile v ribniku pri sv. Janezu. Nekdo pa je vlomil in ukradel vseh 77 postrvi. Ta bo dolgo časa lahko po svoje proslavljal prestolonaslednikov krst.

d Poizkušeni rop. V višnjegorski župni cerkvi je neki zločinec skušal vdreti v tabernakelj, v kojega vrata je zvrtil luknjo. Opravil ni ničesar. Škode pa je povzročil do 1000 Din.

CERKLJE OB KRKI.

Samo eno novico vam danes povem in to je: Dne 15. oktobra smo pričeli pri nas 10 tedenski gospodinjski tečaj. Poučujejo pa: gđna Minka Odlašek (voditeljica tečaja), gđna Slava Rogelj, zdravnik dr. Gerlovič, g. ekonom Ambrož in g. nadučitelj Roštohar. Tečaj obiskuje 20 deklet. Kaj tečaja pri nas še ni bilo. Prav je, zelo prav, da se ljudstvo izobražuje. Pregovor pravi: Kolikor znaš, toliko voljaš! — Še eno željo imamo: Ko bi Pokrajinska uprava tudi za tante prirejala kake tečaje kot n. pr. za živinoreje, sadjereje itd. — Poleg tega bi se pa naučili fantje še marsikaj drugega potrebnega in lepega. Pozimi bi imeli čas. Če bi ne bilo mogoče vsega praktično vzeti, pa bi vsaj teoretično slišali. Na Grm pa more le redko kdo — ni časa, ni sredstev. — Kako bomo s tečajem zadovoljni, bomo sporočili.

SROMLJE PRI BREŽICAH.

Ker je letos trta v slabem vremenu šele v juliju odvečela, smo mislili, da bomo letos brali samo kiselo, pa smo se varali, kajti september in oktober sta bila za grozdje jako ugodna. Pridelali smo manj, kakor lani, vino pa za lanskim pridelkom najbrj ne bo saostajalo, tu in tam kaže celo največ 19 stopinj sladkorja. Splošno se je govorilo in pisalo, da ljudje ne morejo prodati svojih vinskih pridelkov, pri nas pa se je skoraj vse prodalo, le kakih 6 posestnikov še ima nekaj starega vina v zalogi. Torej, Ljubljančani in Gorenjci, pridite pogledat naš novi vinski pridelek, pokusite, sodite in kupite, »pironi te komaj čakajo na štrngo«.

NAKLO.

V nedeljo 28. t. m. bomo imeli pri nas novo mašo. Daroval jo bo naš rojak g. Alojzij Strupi iz Strahinja. Dekleta in fantje kar tekmujejo s pletenjem vencov in postavljanjem mlajev, da redko slovenost tem bolj povisamo. Novomlašnikovi sosesčani so ljubko cerkev sv. Miklavja s velikimi stroški zelo okusno popravili. Da se taka dela za čast božjo tudi v časih velikih davkov izvrše, in to v taki lepi slogi, to je gotovo dokaz, da ima vera še globoke korenine. — Še to naj povem, da skušamo prirediti gospodinjski tečaj, pa je doslej tako malo priglašeni, da ne kaže začeti. Čudno, možila bi se vsaka rada, a kuhati učiti se skoro nebene ne ljubi! Če ne bo drugače, bo pa tečaj za kuharjel

SELCA.

Zadajo nedeljo je poslanec Brodar na lepo obiskanem shodu temeljito razjasnil težko delo naših poslancev v državnem zboru. Zborovalci so soglasno odobrili njihov nastop, odločno so se izrekli proti kuluku. Zahtevali so tudi, naj se odpravijo dosedanje ponavljalne šole v ljudskih šolah in mesto njih vpeljejo obvezni poučni tečaji. Vsak ima skušnjo, da se s ponavljalnimi šolami nič ne doseže. Poleg tega imajo otroci v 13. in 14. letu do Božiča redno dovolj dela zunaj, pri pospravljanju kuhe, stela in drv; po sv. Jožefu se pa tudi še večinoma sačne pomladansko delo. Gospodarski poučni tečaji, h katerim bi morali ti otroci hoditi od novega leta do sredi marca, bi pa v skupnem poduku veliko več koristili.

DOBREPOLJE.

Spet sme občiveli in bodili upanje, da le pridemo do ureditve stare naše šole, in da dobimo Peleci, Stružanci in Kranjčani vodovod, ki je bil leta 1923 še prav blizu izvršitve, pa je vojska vse podrla. Pretekli četrtek je povabil posl. Škulj v Dobropolje vse župane in odbornike in druge zastopnike od Turjaka pa notri do Poloma. Vsi so prišli, tako da je bila vsaka občina zastopana. Razgovor je bil kaj živahen in sanjiv tako, da je trajal tri ure. Poslanec je nam prinesel stare načrte, podal daljše poročilo, na kar se je razvil razgovor, katerega so se udeležili vsi zastopniki. Glavljivo je bilo, ko so zastopniki Ambrusa pripovedovali, kako se mučijo peleti bres vode. Kaj pa če pride ogenj! Suše sadnjih let pa so še bolj pokazale, kako velike koristi bi bil vodovod. Isjave vsch navzočih, so se glasile kot en klic: Kar hitro na dela za prepotrební vodovod, ki bi oskrboval občine Rak, del Turjaka, Kutarje, Velike Lašče, Videm, Počgora, Kompoze, Struge, Ambrus, del Hinj in Polomi! Bog daj srečo!!

SENT JERNEJ NA DOLENJSKEM.

V nedeljo, dne 14. oktobra se je vršil tu javni shod SLS. Poročal je narodni poslanec Kranjc v podrugornem govoru je razložil in kratko del naših poslancev v Beogradu. Kljub temu, da se v Belgradu nasproti srbskim radikalom v veliki manjšini, so poslanci SLS s svojim neumornim delom ter pametno opozicijo marsikaj s hujšega odvračili. Spoznali smo, kako naravnost nesramno je zadnje lagal samostojnež in sedaj srbski semleradnik gospodin Pucelj, ki je na Valetovem trotoarju trdil, da poslanca Sušnika ni bilo pri glasovanju, ki je šlo za Reko. In uprav poslanca Sušnik je bil tisti, ki je najboljši deloval na to, da bi še drugi poslanca ki vsi prišli glasovat v tako važnem vprašanju. In glede davkov! Kdo je kriv, da so ti tako visoki? Srbi, s njimi pa Zerjav in gospodin Pucelj, ki se najeli svoj čas tako nesrečno ameriškano posojilo, da se trenutno in samo na videz le za časa volitev obdržali davke na primeroma nizki stopnji. Nale pa, kako se bo posojilo vrnilo in kakšni davki bodo nastali pa gospodin Pucelj ne misli. On vsaki krivdo kar na SLS. Tako bujska Pucelj po shodih ljudi proti SLS in sevo navidezno proti vladi. Zakaj ju Pucelj ne pove vladi, kar ji gre? Zakaj se po večini ne udeležuje glasovanj v zbornici in tako podpira vlado? — Le tedaj, kadar bomo Slovenci s svoje davčno močjo razpolagali sami, tedaj, ko nam ne bo Belgrad rezal od našega slovenskega hleba samo male koščke, takrat šele bomo Slovenci lažje dihalí na svoji rodni zemlji. In to bo le tedaj, ko nastopi slovenska avtonomija. Ta pa se tudi vedno bolj bliža, četudi se ji gospodin Pucelj, tovariš Pirc, general in ogleda Vale pa magari se Strojnov ata s vsomi štirimí upirajo. — Minister za prosveto je zadnji čas ukazal, da morajo učitelji udeleževati se verskih vaj, paziti na versko odgojo otrok ter pridno zahajati v cerkev. Kor se v naši fari precej učiteljev doslej ni zmenilo za nedeljsko dolžnost kljub božji in cerkveni zapovedi, bodo sedaj menda pravoslavnemu ministru bolj poslušni.

STRUGE.

Pretekli teden smo dobili kaj veselo sporočilo iz Belgrada. Naš poslanec g. Škulj nam je namreč sporočil, da se mu je le posrečilo izvesti, kar že desetletja želimo in prosimo, kar je za naš kraj vedno večja potreba, to je poštni urad v Strugah. Občina bo dala stanovanje za urad — vse drugo pa država, pa se bo otvorila v še določeni hiši počta za vso našo občino in za del Hinj, pa še nekaj Poloma. Doslej smo bili navajeni na Dobropolje, Hinjci pa na Žužemberk, Polomeci pa na Malogoro oziroma Kočevje — sedaj bomo pa kar doma svoje pošte imeli. Vsa občina je vesela in prav hvalečna poslanecu Škulju, ki ni odnehal, dokler ni ispeljal stare naše šole.

BRDO PRI LUKOVICI.

V društvenem domu na Brdu je predaval t nedeljo dne 14. oktobra živinorejski instruktor g. Kristof o oskrbovanju molzne živine in ravnanju s mlekom. Dobavitelji mleka so pozorno sledili predavatelju ter ga prosili, da naj večkrat prireja taka predavanja.

LIPOGLAV.

V nedeljo 7. oktobra se je odigral važen dogodek za celo Lipoglavsko fara. Poslušali smo namreč koncert novoustanovljenega pevskega zbora (moškega in ženskega), pod vodstvom akademičnega g. Toneta Zupančiča. — Le ne žudite se pre-

več! Bil je — in lepo je uspel. Zato takoj s prvo pesnijo: »Poziv k petju, se zbor privozač nase skoro vse poslušalec, da so skoro sledili in poslušali, kar je pri nas še velik uspeh. Potem pa je priznanje naraščalo skoro od točke do točke tja do konca, ko je — kot zaključek vsega — ubrano zadonela domovinska himna: »Lepa naša domovino.«

»Veliko, veliko je truda, veliko je treba potrpljenja,« smo slišali véasih od enega ali drugega, ko ste hodili k vajam in se pripravljali za nastop. Toda ne pozabite, da kjer je trud, je skoro vedno tudi plačilo. In to plačilo bodi za vas veselje in ponos nad uspehom. Le tako naprej in Lipoglavška fara se bo kmalu prebudila in »spanja pravilnikov« k novemu življenju. — Za sedaj pa kličemo poirtvovalnemu pevovodji Tonetu, kakor tudi celokupnemu zboru: »Hvala Vam za Vaše poirtvovalno delo, ki je obrodilo še lep sad!«

Črtice iz sedanjih dni Cerkve

Katoliška Cerkve in boljševiško preganjanje. Znano je, kaj se je bilo zgodilo dne 30. aprila l. l. v Varšavi v poslopju »Czeviciak«. Zjutraj ob 4. je bil v giavo ustreljen na smrt obsojeni prelat Butkiewicz. Prejšnji večer pa so obsodili v ječo od 3. do 10 let 14 duhovnikov in enega dijaka in sicer po nedolžnem samo zato, ker so delali to, kar jim je vest velevala, da so namreč branili pravice svete Cerkve. — Kaj pa katoličani? Kako so se maščevali? Pred vsem s tem, da so še pomnožili svoje darove za gladujoče na Ruskem. Priča za to so nam seznanji darov, kakor jih objavlja sveta stolica in od katerih je baš sedaj izšel 35. seznam. Tako je samo ameriška škofija nedavno darovala 676.000 lir. Katoličani se torej tudi današnje dni držijo načela Kristusovega: Vračaj hudo dobrim. V njih srcih gori tudi današnje dni ogenj ljubezni Kristusove.

Katoliška cerkev in tujei v Parizu. V Parizu je sedaj po državni statistiki 235 tisoč, po drugih statistikah celo 400.000 tujcev. Sama belgijska kolonija znaša 88.000, italijanska 80.000, Španska 60.000, luksenburška 20.000, poljska več tisoč, a kje so še Amerikanci, Rusi, Angleži, Japonci, Kitajci itd.? Katoličanov pa je med njimi po cerkvenem štetju nad 250.000 in pripadajo do trideset narodnosti. Mnogo je med njimi praktičnih katoličanov, ki hodijo radi v cerkev in pogosto prejemajo svete zakramente. V ta namen imajo nekatere narodnosti tudi svoje cerkve in duhovnike. Tako n. pr. Angleži, Flamci, Italijani, Španci, Poljaki itd. Vsi skupaj pa so sedaj dobili tudi svojega škofa v osebi msgr. Chaptala, ki se imenuje »škof tujcev« in čigar skrb je, da se dušnopastirstvo med naseljenimi katoličani še bolj uredi.

Nemški katehizirani za versko šolo. Nedavno se je vršilo na Nemškem glasovanje za versko n. brezversko šolo. Zavedni katoličani so seveda vsi glasovali za prvo, pridružili so se jim pa tudi drugoverci in mlachni katoličani, tako da je glasovalo na Bavarskem 70 odstotkov, v hildehajmski škofiji 70 odstotkov, v fuldski 80 odstotkov, na Hesenskem (kjer ni niti enega večjega mesta, ki bi bilo izključno katoliško) 66,7 odstotkov, v nemškem delu olumuške škofije 83 odstotkov itd. za versko šolo. Številke kažejo, da ljudje na splošno v Nemčiji odklanjajo brezversko šolo, kažejo pa tudi, da število zavednih katoličanov raste.

Občinske volitve na Češkoslovaškem. Vršile so se dne 16. septembra t. l. in katoličani so s svojo Ljudsko stranko napredovali v treh letih več kot za 50 odstotkov, tako, da je po številu sedaj ta stranka najmočnejša. Dobile so: Ljudska stranka 390 tisoč 997, stranka agrarcev 336.527, komunisti 301.256, češkoslovaški socialisti 290 tisoč 826, češkoslovaški socialni demokrati 286.371, nemški socialni demokrati 256.853, češkoslovaški narodni demokrati 175.340, obrtniki 143.377, nemški kmetje 118.167, nemški krščanski socialci 105.597. Na Slovaškem so izgubili največ glasov socialni demokrati. Leta 1920. so dobili 500.000 glasov, letos le 70.000. Ostalo število glasov 830.000 odpade polovico na slovaško agrarno stranko, polovico na katoliško ljudsko stranko tako, da šteje zadnja obenem s krščanskimi socialci samo na Slovaškem 400 tisoč volivcev. Vse to kaže, da se tudi v češkoslovaški državi polega kulturnobojno razpoloženje.

Za naše gospodinje.

Povoščenega platna se ne sme umivati z vročo vodo, ker se lomi platno in izgubi svoj lesk. Umivaj z mlačno vodo in gobo ali mehko flanelo in vteri potem ko je suho, par kapelj mleka.

Kahle pri peči se ne smejo umivati z milnico, ker izgube tako svoj lesk. Najboljša za umivanje takih peči je salmijapova razprostina, dobra je tudi sodina. Po umivanju izdrgni kahle z volneno cunjjo.

Shramba za led dobiva rada vonj po plesnivem. Zato se umiva večkrat z dvojnokislitimi kalijem. Vonj se pa ne izgubi za dolgo. In to vsled tega, ker prihaja ta vonj od belkastih madežev, ki se nahajajo v cinkovem oboju sten. Da izješ te madeže, kani v liter vode 20 kapelj solne kisline in 20 kapelj petroleja, v to namoči cunjjo in drgni s cunjjo in peskom madeže, ki izginejo zatem. Konečno izperi vse s sodo in čisto vodo in posuši z žaganjem. Nato naj ostane shramba še kolikor mogoče odprta, da se prezrači.

Krompirjev sirnik. Kuhaj kilo krompirja, olupi ga in zmečkaj, vmesi rumenjaki ali dva, dve žlici kisle smetane in žličko soli. Povaljaj po moki, da se naredi debela klobasa, razreži klobaso in pritisni kose z dlanjo da bo koluta gladka. Nato namaži skledo pekačo z maslom, razloži po nji kolute, nakaplji z maslom, potrosi s sirom in peci deset minut.

Kašni ponvičnik. Kašo operi, namaži ponvo z maslom, stresi kašo vanjo in nalij mleka (pol litra na četrtil kile kaše) in postavi ponvo v pečico. Ko se je kaša skuhala do gostega, jo pohij z razbeljenim maslom in operi, da bo lepo rmeno.

Pražole iz koruzinega zdroba. Pol kile zdroba vmešaj v 2 litrih kropa, mešaj dokler se ne zgosti in odstavi. Ko se je shladilo, primesaj malo drobtin in dve jajci, naredi okrogle plošče in opeci jih na obeh straneh.

Dobre krpice. Razdrobi za oreh surovega masla v četrtil kile moke, naredi jamico, raztepi v nji jajce, 2 žlici smetane ali mleka, žlico ruma, žlico sladkorja in malo

soli. Zagneti hitro testo kakor za mehke rezance, obdeluj ga, dokler ne dela mehurjev, potem izvaljaj in razreži trioglate krpicice. Ocvrni na razbeljeni masti ali na olju.

To in ono.

Liszt kot cestni pometač. Franc Liszt (1811—1886) je bil nedosežen mojster na klavirju in velik skladatelj. Ko je bil prvičkrat v Parizu, se je šel nekoč sprehajati po eni najbolj živahnih cest; neki cestni pometač ga je prosil za miloščino.

»Zelo žal mi je,« mu je rekel umetnik, »a nimam nobenega drobiža pri sebi, samo tale bankovec za petdeset frankov.«

»Ljubi gospod, to naj vas nič ne vznemirja, zamenjal bom bankovec v eni bližnjih trgovin. Biti pa morate tako dobri in paziti na mojo metlo.«

»Že dobro, jo bom že držal, dokler ne pridete nazaj!«

Hitro je izginil pometač za bližnjim oglom in Liszt je stal z metlo v roki sredi ceste. Pa pride neki znanec mimo in se začne smejati: »Ja, ljubi mojster, kaj pa delate tukaj? Kakšno čudno glasbilo pa držite v roki?«

Liszt mu je razložil položaj in je pripomnil, da mora priti pometač vsak trenutek nazaj.

»Res, smilite se mi,« reče prijatelj, »lahko čakate tukaj do sodnega dne, od vašega bankovca ne boste dobili niti vinarja nazaj.«

Komaj je to izgovoril, že je prihitel v dolgih skokih pometač z drobižem in ga s ponosnim smejanjem izročil Lisztu.

»Dobro, ljubi moj,« reče umetnik, »pošteti ste bili; veseli me, da se nisem motil o vas. Tu imate metlo nazaj in še 25 frankov. 25 frankov vam bo pa dal tale gospod, ker si je drznil dvomiti nad poštenostjo pariškega cestnega pometača.«

Hočeš nočeš je moral prijatelj ugrizniti v kisljo jabolko.

Kaj vse je bilo ljudem zoprno. Marija Medici ni mogla videti vrtnice, tudi naslikane ne, čeprav je imela sicer vse druge cvetlice rada. Henrik III., francoski kralj, ni mogel biti sam v sobi, če je bila tam tudi kakšna mačka. Vojvoda Epemay se je onesvestil, se je videl domačega zajca. Poljski kralj Ladislav je zbežal, če je zagledal jabolko. Erazma Rotterdamskega je pa ob pogledu na ribe začela tresti mrzlica. Astroinom Tycho de Brahe je vselej omedlel, kadar je videl zajca ali pa lisico.

Nekdaj in sedaj. Angleški kralj l. 1233 ni spal na postelji, temveč na slamnici; postelj takrat še niso poznali. Za časa kraljice Elizabete (1558—1603) je ležala najmanj desetina Angležev še na lesenih klopih, namesto blazine pod glavo so imeli lesene podstavke — kakor še sedaj Japonci. Spalnico angleške kraljice so nastilali vsaki dan s svežim bičjem, preprogo po tleh še niso imeli. Henrik VI. je pri zajtrku pil še vino; kave, čaja in čokolade še nikdo ni poznal. Sladkor so kupovali v lekarnah kot zdravilo.

Pleme najboljših ljudi. Zelo poetično si predstavlja rojstvo človekovo neko etiopsko pleme, razkrojeno po vsem Sudanu, Afriški raziskovalci ga imenujejo »plema

najboljših ljudi. Znani raziskovalec Trobenius pripoveduje o njih tole: »Nikdar še ni nikdo slišal, da bi bili ti ljudje napravili svojemu bližnjemu le najmanjšo krivico. Neverjetno so pridni, ne poznajo nobene kazni in ne utrgajo ob nepravem času tudi najmanjše cvetlice ne. Mislijo, da umre star človek samo zato, da poskrbi na onem svetu za potrebni dež. Čudno lepi so njih nazori o življenju po smrti in o vstajenju starega očeta in stare matere v vnukih. Črepinjo mrtveca shranijo; kadar mislijo, da je že dosti dolgo mrtev in da je dobro poskrbel za dež, tedaj stopijo pred črepinjo in govorijo: »Ljubi stari oče, sedaj si že dosti dolgo mrtev. Hočemo, da prideš zopet nazaj.« Nato denejo v črepinjo zrno in jo pokrijejo s prstjo. In ko dozori sad na poganjajočem klasu, tedaj použije hči ali pa sinaha eno od zrn in to zrno se razvije v otroka. Tako živijo stari starši v vnukih naprej.«

Listek.

Dekle z Močevja.

(Svedaki opisala Selma Lagerlöf.)

1.

Godi se v porotni dvorani v oddaljenem podeželskem mestu. Na visoko postavljenem sodnem stolu sedi sodnik, velik, močan mož s širokim, surovo oblikovanim obrazom. Že več ur zaporedoma razsoja slučaj za slučajem in končno se ga je lotila nekaka naveličanost in nejevolja. Težko je reči, ali ga tlačí vročina in soparica, ki se je nabrala v dvorani, ali ga je spravil v slabo voljo posel z vsemi temi malenkostnimi predpisi, ki so nastali bržkone radi tega, da pokažejo človeka v vsem njegovem pohlepu po denarju in v vsej njegovi trdosrčnosti in brezobzirnosti.

Baš je začel z zadnjo obravnavo, ki je bila danes na vrsti. Gre za priznanje vzdrževalnine nekega otroka.

Ta slučaj so obdelovali že pri prejšnjih porotnih obravnavah in se sedaj čita zapisnik prve obravnave, iz katerega se doznavajo, da je tožnica neka uboga služkinja, toženec pa oženjen mož.

Dalje je iz zapisnika razvidna toženčeva izjava, da ga je tožnica po krivici in samo iz pohlepa po denarju pritirala pred sodišče. Prizna, da je tožnica pri njem nekaj časa služila, on pa da se ni ves ta čas spuščal z njo v nikako ljubezensko razmerje, ona nima torej nikake pravice zahtevati od njega kakršnokoli podpore. Tožnica je vztrajala pri svoji trditvi; in po zaslišanju nekaj prič je bilo tožencu naloženo, da prisegne, če noče biti obsojen, da mora plačati tožnici zahtevano podporo.

Obe stranki sta se sešli in stojita sedaj skupaj pred sodnim stolom. Tožnica je zeln mlada in je videti vsa preplašena. Joka od sramu in si s trudom briše solze z zmečkanim žepnim robcem; zdelo se je, kakor da ga ne more razgrniti. Oblečena je v črno obleko, ki je še precej nova in neobnošena. Vendar ji tako slabo pristaja, da mora člo-

vek nehote misliti, da si jo je izposodila, da je lahko dostojno oblečena prišla pred sodišče.

Kar se obtoženca tiče, se mu takoj pozna, da živi v boljših razmerah. Star je približno trideset let in je videti prav prikupljiv in svež. Ko stoji tako pred sodnim stolom, je njegovo vedenje prav dobro. Ne sicer, kakor da bi mu to povzročilo kako posebno zadoščanje, vendar pa ne naredi nikakega vtisa, da bi bil količkaj zmeden.

Ko so prebrali zapisnik, se je obrnil sodnik k obtožencu in ga vprašal, če vztraja pri svoji tajitvi in če je pripravljen prisesti.

Na to vprašanje je obtoženec odgovoril s hitrim da. Začel je iskati po telovnikovem žepu in je privlekel na dan neko izpričevalo od župnika, da pozna važnost in pomen prisega in ni nikake ovire, da bi se ne zaprisegel.

Ves ta čas tožnica ni jenjala jokati. Videti je bila povsem zmedena in je neprestano gledala v tla. Niti tako visoko še ni dvignila oči, da bi mogla gledati tožencu v obraz.

Ko pa je ta rekel da, se je zdrznila. Naredila je par korakov proti sodnikovem stolu, kakor bi hotela nekaj pripomniti; nato pa je obstala. To je vendar nemogoče, je rekla sama pri sebi, on ni mogel reči da. — Jaz nisem prav slišala ...

Medtem je vzel sodnik v roko izpričevalo in je pomignil sodnjiskemu slugi. Sluga je stopil k mizi, vzel sveto pismo*) in ga položil pred obtoženca.

Tožiteljica je slišala, da je šel nekdo mimo in postala je nemirna. Dvignila je oči in pogledala preko mize. Tedaj je zapazila, da je sluga pripravil sveto pismo.

Za hip se je zdelo, kakor da hoče zopet ugovarjati. Toda premagala se je. — Saj ni mogoče, da bi prisegel. Sodnik ga mora vendar zadržati.

Sodnik je pameten mož in on dobro pozna mišljenje in čustvovanje ljudstva v svoji domovini. Vedeti bi moral torej, kako strogo sodijo ti ljudje o stvareh, ki se dostajajo zakona. Ne poznajo hujšega greha, kot je ta, ki ga je ona zagrešila. Lahko bi vedel, kako grozno zaničevanje si je nakopala. In ne samo zaničevanje, temveč tudi polno drugih nadlog. Nihče je ne vzame v službo, nihče ji ne da dela. Še celo lastni starši jo komaj trpe v svoji koči in ni dneva, da je ne bi podili od doma. Ne, sodnik mora razumeti, da ne bi zahtevala podpore od oženjenega moža, če ne bi imela pravice.

Saj sodnik pač ne more misliti, da v taki stvari laže, da bi si nakopala tako strašno nesrečo, če bi lahko tožila koga drugega in ne poročenega moža. In če to ve, tedaj mora zabraniti prisego.

Videla je, da je sodnik parkrat prebral župnikovo izpričevalo. Začela je upati, da bo posegel vmes.

V resnici, videlo se je, da sodnik nekaj premišlja. Parkrat je vpri oči v tožiteljico, toda pri tem je njegov obraz vedno bolj izražal stud in zaničevanje ... Zdelo se je, da ji ni naklonjen. Tudi v slučaju, da je tožiteljica govorila resnico — je vendar malovredna in sodnik ne more imeti z njo sočustvovanja.

* Povest se godi v protestantovski pokrajini.

So slučaji, v katerih nastopi sodnik kot dober in pameten svetovalec, ki obvaruje stranko pred popolno pogubo. Sedaj pa je truden in slabe volje in ne misli drugega, kot da gre sodno postopanje svojo pot.

Položil je izpričevalo na stran in je na kratko opozoril obtoženca, če je dobro premislil usodepolne posledice krive prisega. Ta je poslušal z onim mirom, ki ga je že ves čas navdajal in je odgovoril spoštljivo in ne brez časti.

Tožiteljica je poslušala to z neizmerno grozo. Hotela je izpregovoriti. Bojevala je silen boj s plahostjo in ihtenjem, ki ji je stiskal grlo. In končno ni mogla spraviti iz sebe nobene besedice.

Prisega se bo torej izvršila. Prisegel bo. Nihče ga ne bo oviral.

Prav do tedaj ni mogla verjeti, da se bo to zgodilo. Sedaj pa se je zavedla gotovosti, da se bo v prihodnjem trenutku izvršilo. Polastila se je je groza, ki je bila močnejša od vsega, kar je dosedaj čutila. Obstala je kot okamenela in ni več jokala. Strmela je nepremično predse.

Njegov namen je bil torej, radi svoje žene prisesti. Toda, četudi bi imel z njo težko stališče — zveličanja svoje duše ne sme žrtvovati.

Nič ni bolj strašnega kot kriva prisega. Nekaj skrivnostnega in groznega je v tem grehu. Nobene milosti, nobenega odpuščanja ni zanj. Vrata prepada se sameodsobne odpro, če se imenuje ime krivoprisestnika.

Če bi sedaj dvignila pogled k njegovemu obrazu — se je bala, da bo že zagledala na njem znamenje prokletstva, ki mu ga je vtisnila božja jeza.

Ko je stala tako nepremično, in se je je loteval vedno večji strah, je sodnik pokazal obtožencu, kako mora položiti prste na sveto pismo. Nato je začel iskati v zakoniku besedilo za prisego.

Ko je videla, da je položil prste na knjigo, je stopila proti mizi; zdelo se je, kot da se hoče skloniti preko mize in potegniti njegovo roko proč.

Toda zadrževalo jo je še zadnje upanje. Mislija je, da bo tedaj, v zadnjem trenutku odstopil od prisega.

Sodnik je našel v zakoniku stran, ki jo je iskal, in začel je glasno in razločno brati besedilo za prisego. Nato je malo počakal, da bi mogel obtoženec ponoviti njegove besede; toda napravil je malo napako in sodnik je moral znova začeti.

Sedaj pa ni bilo nobene iskrice upanja več v njenem srcu. Sedaj je vedela, da bo krivo prisegel in priklical nase za vse življenje božjo jezo.

Stala je tu in vila v obupu roke. Vse je njena krivda, ker ga je tožila.

Bila je brez dela, stradala in zmrzovala. Otrok je umiral. Na koga drugega naj bi se obrnila za podporo?

Nikdar si tudi ne bi mogla misliti, da bi storil tako strašni greh.

Sedaj je sodnik še enkrat ponovil prisego. V nekoliko trenutkih bo dejanje izvršeno. Dejanje, ki se ne more več popraviti in nikdar več izbrisati.

V trenutku, ko je obtoženec začel ponavljati besedilo prisega, je planila naprej, pahnila njegove razprostrte roke vstan in pritisnila k sebi sveto pismo.

Grozna osupljenost ji je dala končno pogum. On ne sme pogubiti svoje duše, ne sme ...

Takoj je priletel sluga, da bi napravil red in ji vzel sveto pismo. Imela je neavaden strah pred vsem, kar je bilo v zvezi s sodiščem. Prepričana je bila, da bo radi tega, kar je storila sedaj, prišla v ječo. Toda ni hotela vrniti svetega pisma. Naj velja kar hoče, on ne sme priseči. Tudi on, ki je hotel priseči, je pritekel, da bi ji iztrgal knjigo. Pa tudi njemu se je uprla.

»Ti ne smeš priseči,« je zavpila. «Ne smeš!»

Vse to je vzbudilo seveda največje začudenje. Vsi zbrani so se gnetli proti sodnemu stolu, porotniki so vstali, zapisnikar je skočil, s tintnikom v roki, da se ne bi prevrnil.

Tedaj je zaklical sodnik glasno in jezno: »Mir!« in vsi so nepremično obstali.

»Kaj ti pade v glavo? Kaj imaš opraviti s svetim pismom?« je vprašal sodnik s trdim in resnim glasom tožiteljico.

Vsled obupa jo je minil strah in tudi tesnoba se je umaknila, tako, da je mogla odgovoriti: »On ne sme priseči!«

»Molči in vrni knjigo!« je zaklical sodnik.

Toda ni slušala, temveč je prišla knjigo z obema rokama.

»On ne sme priseči!« je zakričala z vso silo.

»Ali ti je toliko na tem, da dobiš tožbo?« jo je vprašal sodnik z vedno ostrjšim glasom.

»Tožbo hočem umakniti!« je zaklicala glasnim in vezkim glasom. »Nočem ga prisliliti, da bi prisegel!«

»Čemu vpiješ tu?« je vprašal sodnik. »Ali si znorela?«

Globoko je vzdihnila in so je skušala umiriti. Sama je slišala, kako je kričala. Sodnik je pač morai misliti, da je znorela, ker ne zna mirno povedati, kar misli. Bojevala se je s seboj, da bi dobila oltar in svoj glas; posrečilo se ji je. Pččas, resno in glasno je rekla, gledajoč sodnika v obraz:

»Tožbo hočem umakniti. On je otrokov oče. Nočem pa, da bi krivo prisegell!«

Stala je pokoncu in odločno pred sodnim stolom in gledala sodniku v strogi obraz. Sedel je naslonjen z obema rokama na mizo; in dolgo, dolgo ni mogel odvrniti pogleda od nje. Ko jo je tako opazoval, se je zgodila v njem velika izpremembra. Vsa zaspianost in nezadovoljnost, ki je ležala v njegovih potezah, je izginila, in njegov veliki, surovi obraz je bila vsled ganutja skoroda lep. Poglejte, si je mislil sodnik, poglejte, tako je moje ljudstvo. Nočem se pritoževati, ko je vendar v eni izmed najnižjih slojev toliko ljubezni in božjega strahu.

V trenutku je začutil sodnik, da so mu solze stopile v oči in skoraj osramočen se je zganil in hitro pogledal okoli sebe. Tedaj je videl, da so sklonili najprej pisar, sluga in dolga vrsta prisodnikov, da bi videli deklico, ki je stala pred sodnim stolom in tiščala k sebi sveto pismo. In videl je na njihovih obrazih neki sijaj, kot da bi nekaj nadvse lepega videli, ki jih je razveselilo v dno srca.

Nato je sodnik pogledal na zbrano ljudstvo, in zdelo se mu je, kot da sedijo vsi ljudje nemi in brez diha, kot da so ravnokar slišali to, po čemur so najbolj hrepeneli.

Končno je pogledal sodnik obtoženca. In sedaj je bil on, ki je stal s sklonjeno glavo in gledal v tla.

Zopet se je obrnil sodnik k revni deklici. »Naj se zgodi, kakor želiš,« je rekel. »Tožba naj se ustavi,« je narekoval zapisnikarju.

Obtoženec je naredil kretnjo, kot da hoče nekaj ugovarjati. »Kaj, kaj?« je zavpil sodnik nad njim. »Imaš mogoče kaj proti temu?« Obtoženec je še nižje sklonil glavo in komaj slišno rekel: »O ne, bo že najbolje tako.«

Še trenutek je sedel sodnik tiho, nato je vstal in je šel okoli mize k tožiteljici.

»Hvala,« je rekel in ji ponudil roko. Odložila je sveto pismo, stala tu in jokala in si brisala solze s skupaj zganjenim žepnim robcem.

»Hvala,« je še enkrat rekel sodnik in jo prijel za roko tako lahko in varno, kot bi bilo nekaj prav nežnega in dragocenega. (Dalje prihonjič.)

Podgana.

(Konec.)

Ni čuda, da se človek poslužuje vseh sredstev, da bi se rešil tega svojega sovražnika. Žal, da ne poznamo do danes takega sredstva, ki bi korenito pomagalo. Nastavljati strupa je nevarno, ker lahko pridejo druge živali do njega. Sicer pa podgana kmalu zavohaa, kaj ji je v škodo, in se ti nastavljenosti stvari več ne dotakne. Tudi v past bo šla le ena ali dve; ostale se ji bodo izognile; še ne bodo morda toliko prekanjene, da ti bodo past pač sprožile in ojedle vabo, same pa ušle. Najboljši pripomoček zoper to to nadlojo je velik in dober maček; če jih tudi ne bo polovil vseh, bo vendar duh po mačku pregnal nadležnice. Po mestih jih streljajo ob šlem dnevu po dvoriščih. Je pač ta žival dobra vaja za mladega lovca, ampak z ustreleno divjačino nima kam; kakaj danes boš težko dobil človeka, ki bi mu dišala podgana pečenka. Pravijo pa, da ta pečenka ni ravno slaba ... Ko je bil l. 1870. Pariz oblegan, so prebivalci mesta v hudi lakoti snedli marsikako podgano ... Sploh je Pariz znan po svojih podganah še danes. V Parizu in nekaterih večjih mestih imajo še danes popolnoma organiziran podganji lov. V podzemeljskih kanalih pobijejo do 150 tisoč podgan letno; iz kož delajo rokavice. Ob tako ogromnem številu podgan se ni čuditi, kar so poročali listi, da so podgane eno noč požrle pri neki konjušnici 35 mrtvih konj, ki so čakali, da bodo drugi dan zakopani. Zato se je mestni svet pariški obotavljal dati dovoljenje, da bi se konjušnica odpravila, češ da se bodo potem vse podgane preselile v mesto. To bi bila brez dvoma katastrofa, da si večje ni misliti. Podgana vrže po trikrat na leto štiri do deset mladičev. Kaj je to ob tolikem številu podgan, si čitatelj lahko misli. Zato se ne čudi, če je v Parizu še danes poseben stan ljudi, ki se pečajo izključno z lovom na podgane (= podganji lovci).

Podgana je silno trdnega življenja in za svoj podganji poklic izvrstno preskrbljena. Zna teči, skakati, plezati, plavati, je previdna in zvita in podjetna obenem, vztrajna, pogumna, z malim zadovoljstva, a v silni tudi podgana podgano požre. Tanko sliši in prav dober spomin ima za kraj in prostor. V silni si ve pomagati. Pravijo, da vtakne rep v steklenico z oljem in ga potem slastno obliže. Kurje jajce objame s sprednjima nogama, z zobmi se pa prime drugi podgani za rep in se dá z jajcem

vred zavleči na drug, bolj varen prostor. Če niso to le bajke, potem iz njena »brihtnost« res občudovanja vredna.

Podgana sledi človeku po vseh njegovih naselbinah. V vojski je spremljala vojake prav na bojno polje in ta bila v neslužnih strelskih jarkih vojakom zvest, četudi neljub tovariš. Nek vojak je pisal s fronte domov: »Podgane so hujše kot sovražni vojaki. Pred sovražnikom smo vsaj v strelskih jarkih varni, pred podgano ne.« Francoski vojaki so jurišali podgane z bajoneti in puškinimi kopiti, praktični Angleži pa so storili drugače. Napeljali so električno žico tik nad zemljo in jo napolnili z močnim električnim tokom. Zjutraj je ležalo ob žici vsepolno mrtvih podgan, ki jih je ubil električni tok. Včasih pa so se tudi v strelskih jarkih podgane izkazale kot koristne. Pravijo, da so postale vselej zelo nemirne, kadar je sovražnik podkopaval rove in zadelaval mine. Tako so podgane pravočasno opozorile na nevarnost. Ima pač vsaka žival svoje posebne čute in lastnosti, vsled katerih je v gotovem oziru in v gotovih razmerah koristna. Nobena stvar ni samo za škodo, a nobena tudi za samo korist. Na svetu smo in v vednih bojih moramo biti. Boj bi pa ne bil mogoč, ako bi nikdo ne napadal (= nadležje dala. Zato je včasih tak nadležnej človek, včasih pa žival. Nadležja te nujno sili k razmišljevanju, kako se je boš iznebil. Razmišljanje ti bistri razum in te vodi do iznajdljivosti. Dokler se je ne moreš iznebiti, toliko časa moraš trpeti in potrpeti. Kristjan pa mora tudi trpljenje (in to še prav posebno) znati obračati v svoj dušni prid. In tako nobena nadloga in nobeno nasprotovanje ne ostane brez sadu in bre zkoristi, samo, ako jo znaš prav sprejeti in prav obrniti. P. P.

Komu je zdržnost neobhodno potrebna?

1. Vsi, ki so pijanosti vdani, pa se je hočejo odvaditi. To je namreč zanje edino resilno sredstvo. Zakaj pijanec je tako nagnjen k pijači, da kakor hitro okusi najmanjšo merico alkoholne pijače, mu je nemogoče, da ne bi segel tudi naprej in tako čez mero. Prav zato je popolna odpoved za pijanca nekaj težkega, toda nemogoče vendarle ni. Znan je zgled o švedskem kralju Karolu XII. V svojih mlajših letih je bil velik pijanec. Tako se zgodi, da nekoč v pijanosti vpričo odličnih gostov svojo mater grdo ozmerja. Ko mu drugi dan povedo prijatelji, kaj je storil v svoji popolni pijanosti, ukaže prinesiti kozarec vina in poklicati svojo mater. Ko pride mati, vzame kozarec vina v roko, obrne se k materi, in ji pravi: »Gospa mati. Ta kozarec je zadnji v mojem življenju.« Izpije ga in od takrat je ostal mož beseda. Vse življenje ni več pokusil opojne pijače. In to ga je tudi ozdravilo. Pa nele ta zgled, ampak stotine takih zgledov iz vsakdanjega življenja, iz zdravilišč pijancev, iz skušenj duhovnih in zdravnikov ti kliče: »Če si pijači preveč vdan, odpovej si popolnoma in tisti hip si ozdravljen! Druge pomoči ni zate.«

2. Popolni zdržniki morajo biti otroci in mladina in sicer vsaj do 18. leta svoje starosti. »Ni ga namreč sredstva,« govori svetovnoznan zdravnik dr. Kracelin, »ki tako gotovo ustvarja telesne in duševne slabice kot uporaba alkohola pri mladini. Otrokom uničijo alkoholne pijače predvsem njihovo živčevje, pa tudi sicer povzročajo slabotnost, pomanjkanje krvi, bledico, božjast in duševno topost. Zato proč z alkoholom iz stanovanj, 4»

ki so namenjena otrokom, sicer sami zagejšimo, da bodo otroci telesno, dušno in нравno propali.« In z njim soglašajo drugi priznani zdravniki dr. Schoenenberger, ki trdi, da stariši, ki dajejo otrokom in dorastli mladini alkoholne pijače, zaslužijo prav takošno kazen, ko oni stariši, ki svoje otroke s pretepom ali drugače telesno poškodujejo. Naš škof (dr. Jeglič) so pa pisali v letošnjem postnem listu: »Čujem, da stariši dajejo s čajem žganje otrokom, celo majhnim otrokom, še tistim, ki jih pestujejo. Stariši, ne takol Vi boste otrokom zelo škodovali, pa bodo imeli slabo kri, slabo živčevje, slab želodec, celo možgani se bodo pokvarili in bodo otroci tudi ali celo nesposobni za učenje, pač pa zabiti, trmasti, surovi. Dragi mojli! Oh usmilite se sebe, usmilite se svojih otrok!

3. Naravnost dolžan v vesti, biti popoln zdržnik od alkoholnih pijač je tisti, ki je rahli ali slabotnih živcev že od rojstva ali pa je imel nesrečo, da je bil rojen v alkoholični ali tuberkulozni družini. Zakaj takemu je alkohol dvakrat bolj poguben kot telesno in duševno popolnoma zdravemu človeku. In takih današnje dni ne manjka. Zakaj novodobna omika zahteva marsikaj kar niso poznali naši predniki. Živimo v dobi veliki gospodarskih bojev, v dobi bojev med idejami v govoru in tisku, v boju za svoj dušni in telesni obstanek. Tako morajo naši živi marsikaj prenesti, kar ni razburjalo naših prednikov.

4. Popolni zdržniki naj bodo vsi tisti, ki delajo za streznenje posameznikov in družin, narodov in skupin, o čemer več prihodnjic.

Zahtevajte povsod našo domačo Kolinško cikorijo, izvrsten pridelek za kavo.

d ČEVLJE KUPUJTE samo z znamko »PEKO«, ker so ti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga Ljubljana, Breg 20, na drobno tudi Aleksandrova cesta.

Zohozdravnik-špecialist
Med. univ. dr. Ivan Oblak
se je preselil

v novo zgrajeno palačo »VZAJEMNE POSOJILNICE« poleg hotela »Union«. — Ordinira: od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne.

Naznanjam vsem sorodnikom in znancem tužno vest, da je moja nenadomestljiva dobra žena rojena v Prudolu, omožena na Griču pri Trebnjem,

Marija Brulc roj. Štepic
dne 17. okt. po tritedenski mukepolni po porodni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče v Gospodu zaspala na Studencu pri Ljubljani. — Pogreb se je vršil dne 19. okt. ob 3. uri pop. na pokopališče pri Dev. Mar. v Polju pri Ljubljani. Zalujoci ostali: Matija, mož. — Drago, Srečko, Zalujoci ostali: MATIJA, mož. — DRAGO, SREČKO, sinova.

Posestvo v ljublj. predmestju (hiša, gospod. poslopje, vrt, njive in gozd) se ugodno proda. — Vprašanja na upravo lista pod: »Ugodna lega«. — **PRILIKA ZA AMERIKANCI!**

Mladeniško čilost črpam
iz aromatičnega in izdatnega
Čaja
z
ČAJNA ROČKA

ki z izrednimi svojstvi, finosijo, aromo in izdatnostjo celo v visoki starosti vpliva pomladilno.

Čaj z znamko »Čajna ročka« se dobiva le v izvornih zavrtkih z natisnjeno varstveno znamko »Čajna ročka« v vseh z lepoto označenih trgovinah.

Iščem hlapca za župnišče.

Star 15 do 17 let, lahko tudi starejši. Vajen vsakega kmetskega dela. Plača po dogovoru. Nastop lahko takoj. — Vpraša naj se pri upravi »Domoljuba«. — Istotam sprejmo tudi DEKLO. 6731

200 kron na dan lahko vsak zasluži doma v svojem kraju, kdor hoče moje izdelke prodajati. Pošljite mi za pojasnilo znamko za odgovor in svoj natančen naslov. — JOSIP BATIC, LITIJA. 6733

Vajence za sodarsko obrt SPREJME pri prosti hrani, stanovanju in perilu FRAN REPIČ, sodar v Ljubljani. — SPREJMEM tudi pridnega HLAPCA. 5673

Učenca za čevljarstvo obrt sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. — Naslov pove upravništvo »Domoljuba« pod številko 6664.

POZOR! **POZOR!**
Manufakturna trgovina!

NAJBOLJŠE, najcenejše in najsolidnejše manufakturno blago se kupi pri

Angeloslavu Hrastniku
KARLOVSKA cesta 8 (pri »Jerančiču«).

»L'UNION«
francoska zavarovalna družba

v PARIZU, osnov. l. 1828. — Skupna glavica znaša 400 milijonov frankov. — Prevzema vse vrste požarna in življenska zavarovanja — Pojasnila dajejo brezplačno vsi krajevni zastopniki in GENERALNO ZASTOPSTVO ZA SLOVENIJO:

LJUBLJANA — Sv. Petra cesta številka 33.
AGILNE ZASTOPNIKE
sprejemamo pod ugodnimi pogoji!

Razglas.

Zaradi oddaje popraviljanja in novega prekritja zvonika s ploščevino št. 18 in barvanja strehe župne cerkve v Adlešičih se bo vršila dne 12. novembra 1923 ob 10. uri zjutraj v župnišću v Adlešičih zmanjševalna oziroma zviševalna licitacija. Vse popravilo z gradivom, ročnim delom in vožnjo vred je preračunjeno na 43.000 Din. Pred licitacijo je položiti 4300 Din varščine.

Slavb. odbor za popravilo župne cerkve v Adlešičih, dne 9. oktobra 1923.

6700

Tome Alojzij, žup. upr.

Manufakturno po nizki ceni

dobite na Vrhniki na stojnici F. M. MALAVASIČ. Velika izbira zimskega blaga za moške in ženske obleke, za suknje, površnike. Pletene površine in spodnje jopice in hlače, zimske rjuhe in odeje. Velika izbira za ženine in neveste.

POCENI KUPITE

tudi na sejnih v Žireh, v Spodnjem in Gornjem Logatcu, v Hotehrčici, Planini, Cerknici, na Gracovem, v Rovtah in Borovnici, Horjulu in Polhovem gradu, povsod na stojnici

F. M. Malavasič.

Halo! Halo!

TONE: Janez, ali bodeš kaj usnja kupoval?
JANEZ: Tone, to se zna, da bom za kakšnih 15 parov kupil, da obujem svojo družino.

TONE: Janez, kje pa boš kupil usnje?
JANEZ: Tone, saj veš, kje kupujejo vsi dobri gospodarji usnje.

TONE: Janez, kje pa? — JANEZ: Na sejmju v Žužemberku, Mokronogu, Crnomlju, Cirknici, v Zagorju, St. Jerneju, Brežicah in v Vel. Laščah

na stojnici Franc Perko.

Veliko izbiro

in UGOBNE CENE najdete pri nakupu suknenege in manufakturnege blaga za moške in ženske v Ljubljani

Pred Skofijo
Lingerjeve
Medarske ulice

R. Miklauc, „Pri Škofu“

Obstoj tvrdke blizu 60 let
Razpošilja se tudi po pošti

Dr. Ivan Drobnič

Špecialist za pljučne in notranje bolezni
SE JE PRESELIL na Miklošičevo cesto v palačo »Vzajemne posojilnice«, poleg hotela Union.
PREISKAVA Z RENTGENOVIMI ŽARKI. 6594

MARIJA ROGELJ

MANUFAKTURNA TRGOVINA — se nahaja sedaj LINGARJEVA ulica št. 4, druga ulica pod Frančiškanskim mostom. — Velika izbira stofov, porhata, plavo in belo blago. — Opreme za neveste. — Blago dobro, cene nizke. — Moško in žensko PERILO. 6077

PO ČUDOVITO ZNIZANIH GENAH prodajam novo došlo blago, posebno moško SUKNO, hlače, barhente, cefirje, platno za rjuhe, fine šifone iz domačih tvornic. — Pridite in prepričajte se!

Ivan Kos

BIŠKA (Seidlova hiša), Celovška cesta 2, LJUBLJANA — Sv. Petra cesta šte. 23.

Izurjene pletarje

sprejema proti dobri plači od komada PLETARNA v STRNIŠČU, Slovenija r. z. z o. z. — Stanovanje preskrbljeno. — Delo stalno. 6113

Vajenca za krojaško obrt sprejemem takoj. — Anton BENIGALIJA, Ljubljana, Poljanski nasip šte. 40. (Cukrarna.) 6633

Prodajam CEVLJARSKI CILINDER SIVALNI STROJ, znamke »Solinger«. — Josip Peljhan, p. Dobrova št. 71 pri Ljubljani. 6607

AKO SI HOČETE preskrbeti po najnižji ceni manufakturno blago za zimo, obrnite se na trgovino

J. MENART, Domžale.

EDINO tam boste najbolj pošteno in z nadvse solidnim blagom pod strogo stalnimi cenami postreženi. — Ima veliko zalogo moških in ženskih stofov, hlače, kranse barhente, flanela, modro tiskovino, oksforde, cefirje, razne kambrike, delen, etamin, plete; svilene rute, volnene jopice, dolge in kratke, nogavice, rokavice, klotaste odeje, volnena posteljna pregrinjala, flanelaste rjuhe, konjske odeje, velika izbira vezanine, krasna volna in bombaž v različnih barvah itd. — Pridite in ogledajte si zalogo! Napravite poskušnjo in prepričajte se boste, da še niste bili nikjer tako postreženi!

Ržene rožičke, tršlikovo lubje, arnikovo cvetje, planinski mah itd. kupuje vedno drogerija A. KANC, Ljubljana, Židovska ulica 1.

Brze-brze-brzo

na vlak v Celje v veletrgovino R. Stermecki, kjer kupite **SUKNO** letos

za moške in volneno za ženske obleke, parhent belo, pisano in rjavo platno, kakor tudi vso drugo manufakturno robo po čudovito nizkih cenah. V lastnem interesu se vsakemu priporoča, da enkrat poskusi kupiti v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Trgovci engros-cene.

Uničujte podgane z ratolom!

Dobiva se v lekarnah, drožerijah in pri oddelku RATOL-VETERINARIJE kem. d. d. ZAGREB, Frankopanska 18. Telefon 19—77.

RADI SELITVE PRODAM malo posestvo

tričetrt ure hoda od farne cerkve Dol pri Hrastniku. Posestvo sestoji iz hiše, hleva, kleti; vse pod eno streho in zidano ter v dobrem stanju. Tekoči studenec tri korake od hiše. Njiv in travnikov 3 orale, gozda 7 oralov. Cena 165 tisoč jugosl. kron. — Natančnejša pojasnila: MIHAEL DEZELAK, Krištančičeva št. 40, pošta Dol pri Hrastniku. 6626

Mlinarji pozor! Mlinarji pozor! MLINSKE KAMNE najzanesljivejše, zajamčene in vsakovrstne kupite najceneje direktno pri

Fran Zdolšek

izdelovanje mlinjskih kamnov v Sv. Juriju ob juž. železnici in v Rimskih Toplicah. — Informacije brezplačno. — Bogata izbira! 6752

Hlapec zanesljiv, pošten, dobra moč, se blizu Ljubljane takoj sprejme. Plača 500 Din mesečno. — Pismene ponudbe na upravo »Domoljuba« pod šifro: »ZANESLJIV 6754«.

Kovačnico z orodjem in stanovanjem iščem v najem. — Ponudbe na upravo »Domoljuba« pod šifro: »KOVAČNICA 6739«.

Mlinarskega vajenca sprejemem takoj. — Kje, pove upravnništvo »Domoljuba« pod številko 6738.

Oblačilno blago prodaja najceneje manufakturna trgovina **JOS. STOPAR** Ljubljana Dunajska cesta št. 21.

Lončene peči

sobne, kmečke in štedilničke ima vedno v zalogi

Anton Gregorec

pečarija Mengeš, Slovenija SHS.

Vzorci po izbiri! Cene nizke!

Izmed NAJLEPŠIH in NAJCENEJSIH je DR. ZDESARJEVO »Navodilo za pravo pobožnost do Matere božje«. V knjižnici sta 2 sv. maši. Cena vez. izvodu 8 Din, po pošti 1 Din več. Dobi se pri »Ničmanu«, v »Novi Založbi«, »Slogi« na Poljanskem nasipu 10 v Ljubljani in v drugih knjigarlah. Kdor naroči vsaj 10 izvodov, dobi 15 odstotkov popusta.

Kmečka hranilnica v Radovljici

obrestuje nove vloge po

7%

POZOR! DRUŽINSKI OČETJE! POZOR!

Kdor hoče svojo družino dobro obuti za zimo, naj kupi pri

IVANU MIHEVCU

TRGOVINA Z USNJEM NA VRHNIKI

kateri ima vedno v zalogi vsakovrstno usnje, kakor: Podplate, tujega in domačega izvora, posebno trpežne za zimo, nadalje tudi vsakovrstno zgornje usnje (teletino, pikling, kravino in vsakovrstni boks. — V zalogi tudi konjski boks za površnike in izdelane GAMASE. 6280

Ceno češko perje!

1 kg sivega skublj. 65 Din, polbelega 80 Din, belega 90 Din boljsega, 100 in 120 Din, puha 150 Din in 180 Din, najboljša vrsta 225 Din. Pošilja prosto carine proti povzetju od 300 Din višje prosto poštalno. Zamena in vrnitev dovoljena. Vzorci za stonj. Dopisi le na Benedikt Sachsel, Lobež št. 159 pri Plzinu, Češka. Poštni paketi iz Češke v Jugoslavijo rabijo okoli 14 dni.

Tovarna usnja

ALEKS PODVINEC & CIE., Radeče pri Zidanem mostu,

opozarja p. n. o. jemalce in interese, da je tovarna vedel znatnega povečanja v stanu dobavili vsako količino in vrsto

»BELLARIA«, boscaff, govejega in barvanega boksa, kakor tudi vse vrste Mignon Vaches-podplatov kakovost blaga je priznano prvovrstna!

CENE ZMERNE!

CENE ZMERNE!

SINGER šivalni stroji

Na celem svetu znani kot najboljši

Podružnice in zastopstva v vseh mestih.

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 3. — Centrala za državo S. H. S. Zagreb, Marulićeva ulica 5, II. kat.

Poroč. prstani
Double verižice
Sienske ure
Budilke
Zenne ure
Uhani

Najstarejša trgovina ur, zlatnine in
srebrnine **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Prešernova 1

Nekdanja »SKOFOVA« vinska klet. Pred Skofijo 1 otvorena. — Iščijo se fina pristna VINAI

Za zimo! Ne zamudite prilike!
Velika izbira jesenakega in zimskega blaga, narejenih oblek, hlač, perila, kravati itd. pri znani stari tvrdki

F. Češnovar
Ljubljana, Stari trg 16.

Pozor! Razpošilja po po ti proti povzetju kupona za obleke! blago s kompletno podlogo po Din 550.—, 600.—, 650.—, 760.—, 790.—

Zahtevajte vzorce! Stedite čas in denar!

Na veliko in malo!
Priporočamo najboljšje šivalne stroje Gritzner

za rodbinsko in obrtno rabo, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje. — Edino pri: Josip Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

»Gospodarska zveza« kupuje

fižol

vseh vrst po najvišjih cenah.

Miši, podgane, stenice, ščurki

in vsa golazna mora poginati ako uporabljate moja najboljša preiskušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim in bišnim mišim Din. 7-60, za podgane Din. 7-50, za ščurke Din. 7-50, za stenice Din. 7-50, uničev. moljev Din. 6-—, proti mrčesu Din. 7-40, masilo proti ušem pri ljudeh in pri živalih Din. 4-—, za uši v obleki in perilu Din. 7-60, tinkt. proti mrčesu na sadju in na zelenjavi Din. 7-50, proti mravljam Din. 7-50.

Preprodajalci dobe popust Pošilja po povzetju Zavod za ekspedicijo: ARTES, kem. laboratorij M. JÜNKER, Petrinjska ul. 3, Zagreb 1.

Suhe GOBE in FIŽOL

ponudite tvrdki SEVER in KOMP., Ljubljana, Wolfova ulica št. 12. 6460

Telefon 436 Te fon 436

TOVARNA KANDITOV

Fr. Rozman

Maribor, Aleksandrova c. 57

prigoroča vse vrste kanditov (bonbonov) po najnižjih tovarniških cenah. ZAHTEVAJTE CENIK!

And. Jakil tovar. kož in čevljev d. d., KARLOVAC

Prodajalna Ljubljana, Poljanska cesta št. 13.

Bogato skladišče moških, ženskih in otroških čevljev iz telečega boksa v vseh barvah, govejega boksa in rjave kravine.

Solidno delo! Znižane cene!

Novo ČRNO BRINJE
in suhe SLIVE za žganjekuho

ima v zalogi

L. KNEZ v LJUBLJANI
GOSPOVETSKA CESTA 3.

Jugoslovanski kreditni zavod

V LJUBLJANI, Marijin trg št. 8
registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema vloge 7% obresti brez odbitka rentnega plača čistih in invalidskega davka. Za večje in stalne vloge kakor tudi vloge v tekočem računu obrestovanje po dogovoru. — Podeljuje kratkoročne trgovske in personalne kredite najkulantneje.

TUDI VI ne smete zamuditi ugodnega nakupa raznega manufakturnega blaga ter vseh vrst površnih pletenih JOPIČ in PLETOV, katero blago prodajam po zelo nizkih cenah. — Na zahtevo pošljem cenik z več sto slikami. — ISTOTAM dobite vsako množino beluga PLATNENEGA SUKANCA za klekanje šipk.
ANTON SAVNIK, Škofjaloka, Glavni trg.

Čreva. V zalogi imam vse vrste ČREV po najnižji dnevni ceni. Edino domače podjetje v Sloveniji v Ljubljani. — Se priporočam vsem mesarjem in gostilničarjem. — FRANC ZUPAN, črevar, Mestna klavnica. 6569

Neveste!

NOVA TRGOVINA v Ljubljani na Gosposvetski cesti št. 6. — Vse za balo potrebno izdeluje na novo in tudi popravlja po nizkih cenah. Ima žimo vseh vrst, morsko travo in lepe preobleke. — Se stare zaloge dobrega blaga. — Se priporoča.

Tapetnik RUDOLF SEVER.

Najboljši
KOTLI

za žganjekuho se dobe pri

Maks Weiss
prvi bakrokotlar
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 33

Kolizej Oprema stanovanj

družba z o. z.

Ljubljana, Gosposvetska cesta 13.
(preje Brata Sever)

priporoča bogato izbiro pohištva od navadnega do najfinejšega, prevzame vsa naročila, tudi za celotno opremo stanovanj. Zaloga vseh vrst modrocev in drugih tapetniških del.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 57.

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000.—

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. Interesna skupnost z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.